

Godišnja javna objava Volksbank d.d.

31.12.2011.

SADRŽAJ

1	UVOD	3
2	OPĆE ODREDBE SUSTAVA UPRAVLJANJA RIZICIMA	3
2.1	STRATEGIJA UPRAVLJANJA RIZICIMA	3
2.2	POLITIKE I OSTALI INTERNI AKTI ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA	5
2.3	RAZINE ODGOVORNOSTI U SUSTAVU UPRAVLJANJA RIZICIMA	6
3	OBUHVAT PRIMJENE BONITETNIH ZAHTJEVA	7
4	KREDITNI RIZIK	7
4.1	POJAM KREDITNOG RIZIKA	7
4.2	UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM	7
4.3	ORGANIZACIJSKI USTROJ	8
4.4	STRATEŠKI FOKUS	8
4.5	PRAĆENJE KREDITNIH RIZIKA	9
4.6	MJERENJE I PROCJENA KREDITNIH RIZIKA	13
4.6.1	METODE MJERENJA I PROCJENE	13
4.6.2	KVANTITATIVNE INFORMACIJE O PROCJENI KREDITNIH RIZIKA	15
4.7	TEHNIKE SMANJENJA KREDITNOG RIZIKA	17
4.8	STANDARDIZIRANI PRISTUP MJERENJU KREDITNOG RIZIKA	18
5	RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE	22
6	TRŽIŠNI RIZICI I RIZIK LIKVIDNOSTI	24
6.1	TRŽIŠNI RIZICI	24
6.1.1	ODBOR ZA UPRAVLJANJE AKTIVOM I PASIVOM (ALCO)	25
6.1.2	VALUTNI RIZIK	25
6.1.3	KAMATNI RIZIK	26
6.1.3.1	POJAM KAMATNOG RIZIKA	26
6.1.3.2	UPRAVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM	26
6.1.3.3	MJERENJE I ANALIZA KAMATNOG RIZIKA	27
6.1.3.4	LIMITI	27
6.1.3.5	KVANTITATIVNE INFORMACIJE VEZANE UZ KAMATNI RIZIK U KNJIZI BANKE	28
6.1.4	POZICIJSKI RIZICI	28
6.2	RIZIK LIKVIDNOSTI	28
6.2.3	POJAM RIZIKA LIKVIDNOSTI	28
6.2.4	PROCES UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI	29
6.2.5	ORGANIZACIJA UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI U IZVANDREDNIM SITUACIJAMA	30
6.2.6	LIMITI	30
6.2.7	PROCES PRAĆENJA I IZVJEŠTAVANJA	30
7	OPERATIVNI RIZICI	30
8	UPRAVLJANJE VLASNIČKIM ULAGANJIMA U KNJIZI BANKE	31
9	OSTALI RIZICI	32
10	JAMSTVENI KAPITAL I KAPITALNI ZAHTJEVI	32
10.1	JAMSTVENI KAPITAL	32
10.2	KAPITALNI ZAHTJEVI	33
10.3	ADEKVATNOST JAMSTVENOG KAPITALA	35
11	SAŽETAK POSTUPKA PROCJENJIVANJA ADEKVATNOSTI INTERNOG KAPITALA	35

1 UVOD

Temeljem zahtjeva Zakona o kreditnim institucijama i HNB-ove Odluke o javnoj objavi bonitetnih zahtjeva kreditnih institucija, Volksbank d.d. godišnje javno objavljuje kvantitativne i kvalitativne informacije.

Navedene informacije sadržane su u ovom dokumentu, a dokument se objavljuje na službenim stranicama Volksbank d.d.

U poglavlju 2. definiraju se opće postavke strateškog upravljanja rizicima temeljem strategije upravljanja rizika, pregled politika i ostalih internih akata iz područja upravljanja rizicima te opće postavke testiranja otpornosti na stres koje se provode za različite vrste rizika u Banci.

U poglavljima koji slijede, od 4. do 7., te u poglavlju 9. navode se pravila za upravljanja kreditnim, tržišnim, operativnim te ostalim rizicima temeljem internih akata u Banci te kvantitativne informacije, sukladno zahtjevima HNB-ove Odluke o javnoj objavi bonitetnih zahtjeva kreditnih institucija za pojedine vrste rizika.

Kvalitativne i kvantitativne informacije vezane uz:

- obuhvat primjene bonitetnih zahtjeva dane su u poglavlju 3.
- upravljanje vlasničkim ulaganjima u knjizi banke nalaze se u poglavlju 8.
- adekvatnost jamstvenog kapitala i jamstveni kapital nalaze se u poglavlju 10.

Postupak procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala opisan je u poglavlju 11.

2 OPĆE ODREDBE SUSTAVA UPRAVLJANJA RIZICIMA

Sustav upravljanja rizicima jest sveobuhvat organizacijske strukture, pravila, procesa, aktivnosti i resursa za utvrđivanje, mjerenje odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima odnosno upravljanju rizikom u cjelini te podrazumijeva uspostavu odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture rizika.

Za ukupan pregled i nadzor nad rizicima, prije svega s aspekta sve uže povezanosti između kreditnih, tržišnih i operativnih rizika, odgovorna je cjelokupna Uprava Banke, a posebice član Uprave zadužen za upravljanje rizicima.

Strukturna i procesna organizacija Banke je takva da osigurava izbjegavanje sukoba interesa i sukoba u nadležnostima. Interna organizacija osigurava jasno funkcionalno razdvajanje između jedinica povezanih s preuzimanjem rizika i kontrolinga rizika. Jednoznačnim razdvajanjem odgovornosti izbjegavaju se sukobi interesa.

Banka osigurava odgovarajući broj radnika sa stručnim znanjima i iskustvom, ovisno o vrsti, opsegu i složenosti poslovanja, te određuje ključne radnike uključene u sustav upravljanja rizicima kao i zamjene za njih.

Razumijevanje temeljnih načela upravljanja rizicima na razini cjelokupne grupacije predstavlja osnovicu za jedinstvenu svijest o rizicima i jedinstvene kulture rizika unutar Grupacije, te Banke same. Uprava i svi djelatnici Banke dužni su pridržavati se temeljnih načela u upravljanju rizicima koja su definirana u Politici upravljanja rizicima Banke te pripadajućim aktima i sve svoje odluke temeljiti na njima. Svi djelatnici Banke moraju biti pravodobno informirani o ovim aktima.

Banka redovito nadzire i provjerava sustav upravljanja rizicima. Unutarnja revizija najmanje jednom na godinu ocjenjuje primjerenost i djelotvornost sustava upravljanja rizicima.

2.1 STRATEGIJA UPRAVLJANJA RIZICIMA

Bančin profil rizičnosti usklađen je sa internim aktom Strategijom upravljanja rizicima (Strategija).

Profil rizičnosti jest kvalitativna i kvantitativna mjera odnosno procjena svih rizika kojima kreditna institucija je ili kojima bi mogla biti izložena u svojem poslovanju.

Strategija osigurava zadovoljavanje osnovnog zahtjeva supervizora da Banka svojim rizicima upravlja s pogledom u budućnost, a ne samo ad hoc. Donosi ju Uprava Banke uz suglasnost NO.

Strategija upravljanja rizicima kao osnovni rezultat daje definiciju bančine sklonosti preuzimanju rizika kao razinu rizika kojeg Banka smatra prihvatljivim preuzeti u ostvarenju svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem okruženju. Ona također obuhvaća i definiranje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja razine rizika koju Banka smatra prihvatljivom.

Sklonost riziku ili sklonost preuzimanju rizika jest iznos odnosno najviša razina rizika kojeg kreditna institucija smatra prihvatljivim preuzeti u ostvarenju svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju. Sklonost preuzimanju rizika obuhvaća

određivanje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja razine rizika koji kreditna institucija smatra prihvatljivim.

Osnovna načela strateškog upravljanja rizika su:

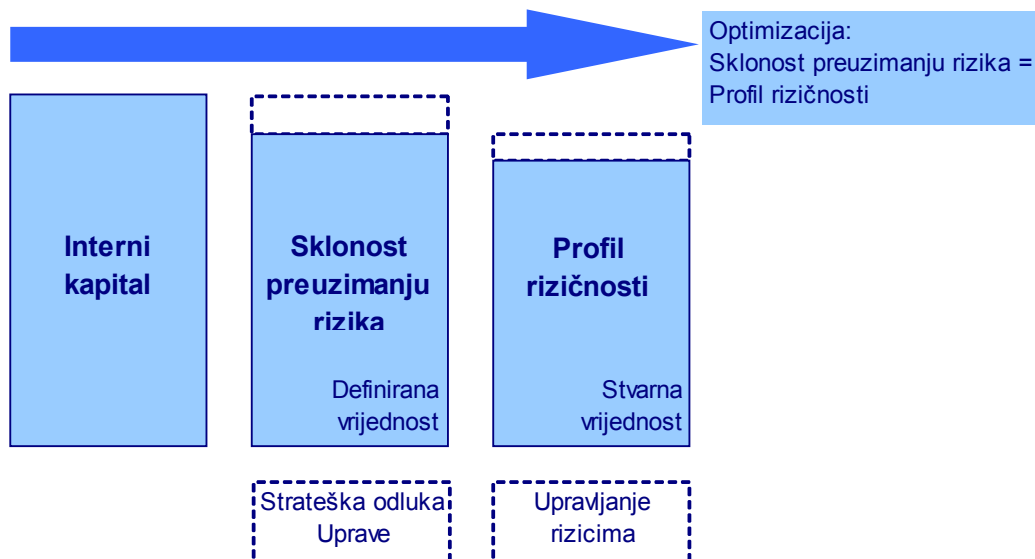
1. Osnovni pristup grupacije, a time i Banke, po pitanju odnosa prema rizicima u poslovanju je konzervativan, što znači da bi načelno svaka transakcija, u okviru koje grupacija svjesno ulazi u određeni rizik, trebala generirati odgovarajuću tzv. *contribution margin* na razini cjelokupnog poslovnog odnosa s klijentom. Navedeno posebno vrijedi za segment kreditiranja: mora postojati odgovarajuća sukladnost između rizika Banke i rizika korisnika kredita, što znači da posao mora biti strukturiran na način da eventualni kreditni rizik u svom većem dijelu ne snosi samo Banka.
2. Strateško upravljanje rizicima predstavlja značajnu sastavnicu poslovnih procesa i temelji se – gdje je to ekonomski opravdano – na naprednim metodama za mjerenje, nadziranje i upravljanje rizicima (VaR itd.). Strateško upravljanje rizicima je dio procesa donošenja strateških poslovnih odluka te srednjoročnih i dugoročnih poslovnih planova Banke, čime u procesu planiranja povezuje vertikalno VBI i pojedine banke unutar grupacije. Pored navedenog je u Banci uveden *Odbor za upravljanje rizicima* koji se sastaje kvartalno i koji se bavi raznim temama upravljanja rizicima Banke kao što su kretanje pojedinih vrsta rizika i raspodjela internog kapitala (vidi i grafikon dolje), drugim temama koje proizlaze iz Stupa II regulative Basela II koje nisu pokrivena unutar dnevnih aktivnosti, pitanjima prilagodbe strategije za upravljanje rizicima potrebama poslovanja Banke u cjelini i drugo. Navedeni odbor se ne bavi odlukama vezanim uz odobravanje pojedinih plasmana ili jednokratnim poslovnim odlukama. Poslovníkom o radu odbora za upravljanje rizicima definirani su članovi, odgovornosti, procedure te način odlučivanja.
3. Svi rizici koji se mogu mjeriti (kvantificirati) limitiraju se limitima koji se propisuju na razini grupacije (uz zakonske limite), pri čemu nadzor nad tim limitima mora biti neprestano zajamčen. Odobrenje iznosa limita i nadzor nad istima moraju biti transparentni i počivati na jedinstvenim temeljnim načelima. Posebice za slučajeve prekoračenja limita propisan je i proces eskalacije. Za identificirane, ali još nedostatan mjerljive rizike postoji zaštita u vidu kapitalne pričuve (eng. *capital buffer*).

Sklonost preuzimanju rizika i korelacija s profilom rizičnosti promatra se s dva aspekta:

- sposobnosti podnošenja rizika s obzirom na ukupni iznos kapitala kojim Banka raspolaže,
- povezanosti poslovne strategije i profila rizičnosti Banke.

Sklonost preuzimanju rizika (risk appetite) se utvrđuje ovisno o rezultatima izračuna internog kapitala. Pokriće u kapitalu koji stoji na raspolaganju Banci određuje OJ Financije i taj kapital će se u budućnosti alocirati na pojedine vrste rizika u formi limita za svaki tip rizika.

Izračun internog kapitala za Banku se vrši na temelju perspektive likvidacije: ukupni rizici moraju biti pokriveni ukupnim iznosom internog kapitala koji stoji na raspolaganju u slučaju likvidacije Banke (temeljni kapital, dopunski kapital, podređeni kapital, pričuve, dobit za poslovnu godinu itd.).

Temelj za određivanje iznosa sklonosti riziku su pored postojećih rizika i raspoloživog iznosa pokrića u kapitalu, planirani rast Banke i strateška orijentacija pojedinih kontrolnih portfelja.

Kvantitativno utvrđivanje sklonosti riziku je dokumentirano i kvalitativnim ocjenama.

Kapacitet za podnošenje rizika Banke je adekvatan samo onda kada postoji kvalitetno upravljanje rizicima. Pored uobičajenih mjera za upravljanje rizicima (hedging, sindicirani krediti itd.) od velikog je značaja i limitiranje rizika. Limiti ograničavaju iznos preuzetih rizika i osiguravaju održivu kapitalnu osnovicu.

Posredstvom limita pojedinim kontrolnim portfeljima su dani jednoznačni okviri i granice unutar kojih mogu poslovati. Struktura limita mora brojčano odražavati strukturu poslovanja.

Profil rizičnosti odražava stvarnu kvalitativnu i kvantitativnu mjeru, odnosno procjenu rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena. U Banci se nastoji postići optimizacija u gore opisanom procesu na način da se teži izjednačavanju sklonosti preuzimanja rizika i profila rizičnosti.

Povezanost poslovne strategije i profila rizičnosti Banke

Osnovna metodologija određivanja prihvatljivosti rizika je *risk-benefit* analiza, čime se proces mjerenja rizika veže na izračun profitabilnosti kao način upravljanja rizicima i povratom na rizik. Rezultat navedenog je da će Banka biti u stanju analizirati da li preuzeti rizici u poslovanju imaju odgovarajuću protutežu s aspekta ostvarenih prihoda.

Upravljanje rizicima u čitavoj grupi se vrši na temelju različitih kontrolnih portfelja, te s aspekta rizičnosti na razini cjelokupne Banke. Kontrolni portfelji obuhvaćaju: retail, corporate (uključujući i projektno financiranje i SME), te riznicu. Drugi portfelji relevantni za upravljanje rizicima mogu, primjerice, biti specificirani za određeni produkt (npr. portfelj stambeni krediti u segmentu retaila). Drugi važni aspekti upravljanja rizicima uključuju kamatne i valutne rizike.

Planirane stope rasta za svaki kontrolni portfelj, te horizont planiranja zajednički utvrđuju lokalna Uprava i Uprava grupacije VBI AG, a kako bi se osigurala efikasna distribucija kapitala. Konačni je cilj uvođenje risk-return sustava upravljanja za svaki kontrolni portfelj pojedinačno, kao i za cjelokupnu grupaciju baziran između ostalog na pokazatelju *Return-on-Capital* (ROC).

2.2 POLITIKE I OSTALI INTERNI AKTI ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA

U skladu s utvrđenim značajnijim skupinama rizika kojima je Banka izložena ili će biti izložena, donose se u Politike i ostali akti koji detaljnije uređuju upravljanja rizicima.

U Banci su donesene slijedeće politike za upravljanje:

- svim rizicima:
 - Politika upravljanja rizicima
 - Strategija upravljanja rizicima
- kreditnim rizikom:
 - Politika za upravljanje kreditnim rizicima
 - Politika klasifikacije plasmana i izvanbilančnih obveza
 - Politika o kvaliteti instrumenata osiguranja plasmana i izvanbilančnih obveza Banke
 - Politika upravljanja valutno induciranim kreditnim rizikom
- operativnim rizikom:
 - Politika upravljanja operativnim rizikom
 - Politika i standardi sigurnosti
 - Pravilnik o eksternalizaciji
 - Akt o funkciji usklađenosti
 - Pravilnik o postupku provedbe Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma
- tržišnim rizicima:
 - Politika upravljanja tržišnim rizicima
 - Politika upravljanja kamatnim rizikom
 - Politika upravljanja valutnim rizikom
 - Politika raspoređivanja stavaka u knjigu trgovanja
- rizikom likvidnosti:
 - Politika o upravljanju rizikom likvidnosti

te drugi interni akti za upravljanje navedenim rizicima na koje se navedene politike referiraju, kao što su pisane metodologije, pravilnici i upute.

Navedene politike i ostali interni akti definiraju:

- jasne linije ovlasti i odgovornosti za upravljanje rizicima unutar kreditne institucije
- metodologiju utvrđivanja i mjerenja odnosno procjenjivanja rizika kojem je Banka izložena ili bi mogla biti izložena

- kriterije za odlučivanje i način, odnosno postupke za ovladavanje i praćenje rizika uključujući uspostavu odgovarajućih limita uzimajući u obzir postojeći i željeni profil rizičnosti te sklonost preuzimanju rizika, te dokumentiraju razloge za prihvaćanje, smanjenje, izbjegavanje ili prijenos rizika
- procedure i mjere ako dođe do odstupanja od primjene usvojenih politika i postupaka
- sustav praćenja i izvještavanja o rizicima tako da su svim relevantnim razinama upravljanja u kreditnoj instituciji omogućene pravodobne, točne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka odnosno sigurno i stabilno poslovanje kreditne institucije, a koje uključuju informacije o:
 - izloženosti rizicima,
 - profilu rizičnosti i njegovim promjenama,
 - podatke o značajnim internim gubicima,
 - informacije o mjerama i aktivnostima koje se namjeravaju poduzeti ili jesu poduzete radi ovladavanja rizikom,
 - informacije o iznimkama od postupanja u skladu s internim aktima, uključujući i iznimke od utvrđene sklonosti preuzimanju rizika te informacije o pozitivnim i negativnim promjenama u pokazateljima poslovanja koje ukazuju ili mogu ukazivati na promjenu izloženosti riziku.

Iz područja upravljanja operativnim rizikom i rizikom likvidnosti propisane su procedure i mjere ako dođe do kriznih situacija jer upravo kod ovih rizika Banka može biti najviše ugrožena kod eventualnih nastupa kriznih situacija.

Politike koje uređuju upravljanje gore navedenim rizicima ažuriraju se najmanje jednom na godinu kao i pri svakoj značajnoj promjeni izloženosti rizicima te se osigurava njihova primjena na razini cijele Banke. Dostupne su svim radnicima Banke.

Pregled zahtjeva definiranih gore navedenim politikama i ostalim internim aktima u Banci navodi se u nastavku za svaku od osnovnih vrsta rizika.

2.3 RAZINE ODGOVORNOSTI U SUSTAVU UPRAVLJANJA RIZICIMA

Uprava odgovara prije svega za:

- prihvaćanje i provedbu strategije upravljanja rizicima
- upravljanje Bankom sukladno predmetnoj strategiji
- optimizaciju operativnih procesa u banci s obzirom na rizik sustava i strukturnih rizika koji proizlaze iz procesa i/ili interne organizacije u banci
- analizu lokalnog tržišta s aspekta pojave novih ili modifikacije postojećih ekonomskih, političkih ili drugih rizika koji mogu imati efekt na upravljanje rizicima u banci općenito; u slučaju da se identificiraju takvi rizici, potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere za kontrolu i o tome izvijestiti Upravu
- poštivanje svih lokalnih pravnih i supervizorskih propisa
- odluke-mišljenja kod otvorenih pravnih pitanja (za koje još ne postoji (jasna) zakonska regulativa ili sudska praksa); kod relevantnijih pitanja potrebno je u proces donošenja odluke ili mišljenja uključiti i člana Uprave VBI-a zaduženog za pravna pitanja
- reputaciju Banke na lokalnom bankarskom tržištu. U slučaju da se pojave izraženi reputacijski rizici, koji bi lokalnu Banku ili grupaciju izložili negativnom medijskom pritisku u lokalnim medijima, potrebno je bez odlaganja o tome izvijestiti Upravu.

Član Uprave zadužen za upravljanje rizicima odgovara posebice za:

- nadziranje tržišta i internih procesa s aspekta potrebne prilagodbe politike upravljanja rizicima ili internih procesa
- koordinaciju operativne provedbe svih zadataka i procesa koji proizlaze iz internih akata iz područja upravljanja rizicima (i svaki drugi član Uprave za svoje poslovne segmente)
- kontrola i nadzor nad portfeljima s aspekta eventualnih negativnih trendova
- neovisnost od jedinica prodaje i odgovarajuće strukturiranje internih procesa za donošenje odluka o rizicima
- tehničku i kadrovsku opremljenost unutar segmenta za koji je odgovoran; adekvatnu izobrazbu i usavršavanje radnike koji obavljaju poslove iz područja upravljanja rizicima.

Odbor za upravljanje rizicima

- odgovoran za donošenje odluka iz područja strateškog i strukturnog upravljanja rizicima te kreiranje i dokumentiranje zajedničkog stava o načinu upravljanja pojedinim rizicima. Detaljan opis odgovornosti definiran je u Poslovniku o radu odbora za upravljanje rizicima.

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar organizacijske jedinice **Kontroling rizika**, koja je neovisna o svim ostalim poslovnim procesima i aktivnostima Banke, pa i poslovima drugih kontrolnih funkcija prema regulatorskim zahtjevima. Kontroling rizika pod odgovornošću je člana Uprave zaduženog za upravljanje rizicima.

Odgovornosti Kontrolinga rizika:

- izrada i predlaganje strategije upravljanja rizicima, politike utvrđivanja rizika kojima je Banka jest ili kojima bi mogla biti izložena te analize značajnosti utvrđenih rizika, politike upravljanja pojedinim rizicima uključujući i mjerenje rizika, politike praćenja adekvatnosti internoga kapitala Banke te provjere strategija i postupaka ocjenjivanja potrebnoga internoga kapitala
- uključenost u analizu rizika prilikom uvođenja svih novih proizvoda u Banku
- samostalni razvoj metodologija i modela upravljanja rizicima ili implementacija istih u Banci u slučaju kada su one razvijene na nivou grupe
- provjera djelotvornosti/adekvatnosti navedenih metodologija i modela ili asistiranje kod provjere u slučaju da su metodologije i modeli razvijani na nivou grupe
- praćenje svih značajnijih rizika kojima je Banka izložena te na temelju nalaza praćenja rizika davanje prijedloga i preporuka za unapređenje sustava upravljanja rizicima
- praćenje usklađenosti procesa u banci prema propisima i aktima te ukazivanje na moguće nedostatke u sistemu internih kontrola u okviru ovih procesa (posebno je ustrojeno praćenje usklađenosti s propisanim limitima)
- provođenje testiranja otpornosti na stres za one rizike za koje je Banka utvrdila da su posebno osjetljivi na streskoordinator Odbora za upravljanje rizicima u Banci na kojem izvještava prvenstveno Upravu Banke o svim rizicima u Banci, eventualnim kršenjima odredbi akata o upravljanju rizicima
- redovno izvještavanje o stanju upravljanja rizicima u Banci Nadzornog odbora, te Revizijskog odbora.

3 OBUHVAT PRIMJENE BONITETNIH ZAHTJEVA

Volksbank d.d. ne provodi konsolidaciju sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, tj. obuhvat primjene bonitetnih zahtjeva ograničen je isključivo na kreditnu instituciju - Banku.

4 KREDITNI RIZIK

4.1 POJAM KREDITNOG RIZIKA

Kreditni rizik je vjerojatnost da će aktiva Banke, a posebno njezin kreditni portfelj, uslijed dužnikovog neispunjenja ugovornih obveza, odnosno nepravodobnog i/ili nepotpunog povrata glavnice, kamata i naknada izgubiti na vrijednosti.

Kreditni rizik nastaje iz mogućnosti da se potraživanja Banke po plasmanima i s njima povezanim naknadama i kamatama neće naplatiti u predviđenom iznosu sukladno ugovoru, odnosno predstavlja rizik potencijalnog gubitka uslijed nepodmirenja dužnikove obveze prema Banci.

4.2 UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM

Banka aktivno pristupa kreditnom riziku i isti shvaća kao neizbježnu posljedicu njezine temeljne djelatnosti. Zbog navedene svijesti o rizicima i činjenici da upravo ova vrsta rizika zauzima najveći udio u svim rizicima, Banka je uvela kontrolne mehanizme i mjere za ublažavanje kreditnih rizika (interni rating-sustavi, ovlaštenja za potpisivanje, instrumenti osiguranja itd.).

Upravljanje kreditnim rizikom znači održavanje prihvatljive razine omjera između profita i rizika gubitka uložene glavnice, a podrazumijeva izbor kvalitetnog klijenta, usklađenost proizvoda Banke i djelatnosti klijenta, identificiranje rizika poslovanja klijenta, određivanje cijene proizvoda, prikladan odabir instrumenata osiguranja i slično.

Rizikom se smatra svaki ugovoreni posao iz kojeg za Banku proizlazi ili može proizaći stvarna ili potencijalna obveza. Takvi se poslovi ugovaraju s ciljem maksimiziranja profitabilnosti Banke, poboljšavanja poslovanja i kvalitete usluga te konstantnog rasta baze kreditno sposobnih klijenata.

Ciljevi se ostvaruju na sljedeći način:

- kvalitetnom analizom potencijalnih rizika, od preventivne procjene rizika potencijalnih (novih) klijenata Banke, do sustavnog nadzora nad rizikom postojećih klijenata Banke,
- ugovaranjem kvalitetnih instrumenata osiguranja, uz realnu procjenu njihove vrijednosti i ugovaranje obveze klijenta da dostavi nove ili zamijeni postojeće instrumente u slučaju promjene zakona ili promjene kreditne sposobnosti klijenta,
- redovitom procjenom rizičnosti plasmana i pravovremenim poduzimanjem primjerenih postupaka u svrhu naplate rizičnih plasmana,
- koordinacijom i suradnjom s matičnom bankom i svim povezanim sestrinskim bankama i korištenjem svih potencijala i prednosti koje iz toga proizlaze i minimiziranjem troškova poslovanja.

Upravljanje kreditnim rizikom definirano je internim aktima Banke koji propisuju postupke i način rada, od odobravanja plasmana (čime se nastoji sagledati kreditni rizik prije uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom), preko praćenja izloženosti, odnosno prije daljnjeg povećanja izloženosti prema klijentu do prestanka priznavanja izloženosti. Navedenim aktima cilj je pravodobno i učinkovito upravljanje kreditnim rizikom.

Na razini Banke uspostavljena je jasna i dosljedna organizacijska struktura za proces donošenja odluka o odobravanju plasmana na način da su u poslovne procese ugrađeni jasni zahtjevi, te kontrolni mehanizmi:

- utvrđivanja kriterija, politika i procedura za odobravanje novih i obnavljanje te restrukturiranje postojećih plasmana,
- utvrđivanje pravila odobravanja plasmana na razini pojedinačnih dužnika i davatelja instrumenta osiguranja potraživanja te na razini grupe povezanih osoba s dužnikom i davateljem instrumenta osiguranja, ovisno o iznosu i rizičnosti plasmana i
- utvrđivanje nadležnosti Nadzornog odbora, Uprave i od njih imenovanih odbora te ovlasti pojedinih razina rukovodstva za odobravanje plasmana, ovisno o iznosu i rizičnosti plasmana.

4.3 ORGANIZACIJSKI USTROJ

Strukturalna i procesna organizacijska struktura Banke osigurava jasnu operativnu i organizacijsku razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške poslovanju, funkcije kontrole rizika do razine Uprave.

Nadzorni odbor banke vrši nadzor nad radom Uprave u pogledu upravljanja kreditnim rizikom. Nadzornom odboru dostavljaju se izvješća o kreditnim rizicima i ad-hoc izvješća o značajnijim događajima.

Uprava odgovara prije svega za prihvaćanje i provedbu strategije upravljanja kreditnim rizicima, upravljanje bankom sukladno predmetnoj strategiji, optimizaciju operativnih procesa u banci s obzirom na rizik sustava i strukturnih rizika koji proizlaze iz procesa i/ili interne organizacije u banci, analizu lokalnog tržišta s aspekta pojave novih ili modifikacije postojećih ekonomskih, političkih ili drugih rizika koji mogu imati efekt na upravljanje rizicima u banci te poštivanje svih lokalnih pravnih i supervizorskih propisa.

Član Uprave zadužen za upravljanje rizicima odgovara posebice za nadziranje tržišta i internih procesa s aspekta potrebne prilagodbe politike upravljanja kreditnim rizicima ili internih procesa, koordinaciju operativne provedbe svih zadataka i procesa koji proizlaze iz internih akata iz područja upravljanja kreditnim rizicima, kontrolu i nadzor nad portfeljima s aspekta eventualnih negativnih trendova, neovisnost od jedinica prodaje i odgovarajuće strukturiranje internih procesa za donošenje odluka o rizicima, tehničku i kadrovsku opremljenost unutar segmenta za koji je odgovoran te adekvatnu izobrazbu i usavršavanje radnika koji obavljaju poslove iz područja upravljanja rizicima.

Odbor za upravljanje rizicima odgovoran je za donošenje odluka iz područja strateškog i strukturnog upravljanja kreditnim rizicima te kreiranje i dokumentiranje zajedničkog stava o načinu upravljanja kreditnim rizicima.

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar organizacijske jedinice Kontroling rizika, koja je neovisna o svim ostalim poslovnim procesima i aktivnostima banke, pa i poslovima drugih kontrolnih funkcija prema regulatorskim zahtjevima. OJ Kontroling rizika pod odgovornošću je člana Uprave zaduženog za upravljanje rizicima (Chief Risk Officer).

Kontroling kreditnih rizika je zadužen najvećim dijelom za implementaciju smjernica grupe i podzakonskih akata iz područja upravljanja kreditnim rizicima, razvoj i unapređenje metoda za mjerenje kreditnih rizika, propisivanje internih politika i procedura iz područja upravljanja kreditnim rizicima, praćenje i analizu izloženosti kreditnim rizicima, izvješćivanje Uprave, Odbora za upravljanje rizicima, odjela Kontrole kreditnih rizika matične banke, Nadzornog odbora i Hrvatske narodne banke o kreditnim rizicima, sudjelovanje u procesu uvođenja novih proizvoda.

Direktori pojedinih poslovnih područja su odgovorni za operativno upravljanje kreditnim rizikom (njegovo smanjivanje, prijenos, izbjegavanje i prihvaćanje).

Interna revizija provodi procjene učinkovitosti procesa upravljanja kreditnim rizikom. Procjena obuhvaća interne kontrole procesa upravljanja kreditnim rizikom, kao i prikladnost, učinkovitost i pravodobnost kontrola integriranih u poslovanje i procese podrške poslovanju.

4.4 STRATEŠKI FOKUS

Strateški fokus u dijelu koji se odnosi na kreditni rizik definiran je Strategijom Banke u pogledu ciljane segmentacije klijenata, ciljane distribucije portfelja po rating skupinama, ciljane valutne strukture kreditnog rizika, ciljane geografske i koncentracije po granama djelatnosti, te odgovornosti za praćenje prekoračenja definiranih limita.

Organizacijske jedinice koje sudjeluju u plasiranju svih bilančnih i izvanbilančnih izloženosti odgovorne su prilikom njihova odobravanja pratiti da li će definirani limiti biti prekoračeni.

Banka je uspostavila sustav kontinuirane analize strukture i kvalitete cjelokupnoga kreditnog portfelja koji uključuje analizu koncentracijskog rizika sadržanog u portfelju i procjenu budućih trendova strukture i kvalitete kreditnog portfelja putem sustava izvještavanja o kretanju portfelja i značajnim indikatorima te određivanju razine preuzetog rizika.

4.5 PRAĆENJE KREDITNIH RIZIKA

Kreditni rizici se prate temeljem različitih kontrolnih portfelja te definiranih limita. Limiti ograničavaju iznos preuzetih rizika i osiguravaju održivu kapitalnu osnovicu a definirani su Strategijom upravljanja rizicima. Posredstvom limita pojedinim kontrolnim portfeljima su dani jednoznačni okviri i granice unutar kojih se mogu kretati.

Banka je uspostavila strukturu strateških ciljeva i limita za praćenje kreditnog rizika na sljedećim kontrolnim portfeljima:

- Segmentima klijenta
- Ratinzima klijenata
- Kreditiranje u stranoj valuti
- Određenim produktima Banke
- Geografskoj koncentraciji
- Koncentraciji po granama djelatnosti
- Koncentraciji pojedinačnih izloženosti (komercijalnih klijenata i davatelja/ pružatelja kreditne zaštite).

Kontroling kreditnih rizika zadužen je za praćenje pridržavanja strategije definirane za kreditne rizike te redovno izvještavanje Uprave, Nadzornog Odbora (NO) i Revizijskog Odbora (RO) o usklađenosti bančinog profila rizičnosti sa strategijom, odnosno o značajnijim odstupanjima.

U nastavku je u tabličnom obliku dan prikaz izloženosti kreditnim rizicima na ukupnoj razini te na nivou pojedinih kontrolnih portfelja sa stanjem na 31.12.2011. Prikazane su izloženosti knjige banke te izloženosti prema drugoj ugovornoj strani sukladno OAJKKI.

Banka definira dospjela nenaplaćena potraživanja sukladno definiciji HNB-a.

Tablica 1. Ukupan i prosječan iznos izloženosti razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti

Bruto iznos izloženosti kreditnom riziku po kategorijama izloženosti	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja		Dužnički vrijednosni papiri		Klasične izvanbilančne stavke		Izvedeni financijski instrumenti	
	ukupan iznos u milijunima kn	prosječan iznos u milijunima kn	ukupan iznos u milijunima kn	prosječan iznos u milijunima kn	ukupan iznos u milijunima kn	prosječan iznos u milijunima kn	ukupan iznos u milijunima kn	prosječan iznos u milijunima kn
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	1.035,72	1.239,73	288,18	259,18	-	-	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	39,32	45,70	-	-	0,01	0,00	-	-
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama i međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema institucijama (kreditnim institucijama i investicijskim društvima)	984,53	1.111,91	-	-	0,03	0,04	10,40	55,41
Izloženosti prema trgovačkim društvima	2.378,18	2.267,50	-	-	282,43	272,71	1,97	1,66
Izloženosti prema stanovništvu	3.004,36	3.025,64	-	-	53,99	41,05	-	-
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-
Izloženosti u obliku udjela u investicijskim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostale izloženosti	111,91	110,62	-	-	0,57	0,70	-	-
UKUPNO	7.554,03	7.801,11	288,18	259,18	337,04	314,49	12,37	57,07

Tablica 2. Geografska podjela izloženosti prema kategorijama izloženosti

Značajna geografska područja po kategorijama izloženosti	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
REPUBLIKA HRVATSKA	6.747,13	288,18	329,77	10,31
GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKA	3.987,30	288,18	170,16	9,91
Izloženosti prema stanovništvu	1.387,56	-	20,96	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	1.256,84	-	148,58	1,97
Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama	1.035,72	288,18	-	-
Izloženosti prema institucijama	159,74	-	0,03	7,94
Ostale izloženosti	108,11	-	0,57	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	39,32	-	0,01	-
SPLITSKO-DALMATINSKA	622,74	-	60,61	0,39
Izloženosti prema trgovačkim društvima	414,41	-	47,70	-
Izloženosti prema stanovništvu	207,54	-	12,91	-
Izloženosti prema institucijama	0,71	-	-	0,39
Ostale izloženosti	0,08	-	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,00	-	-	-
PRIMORSKO-GORANSKA	225,85	-	23,62	-
Izloženosti prema stanovništvu	165,06	-	3,38	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	37,93	-	20,23	-
Izloženosti prema institucijama	22,86	-	-	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
ISTARSKA	209,65	-	9,82	-
Izloženosti prema stanovništvu	111,36	-	5,56	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	98,29	-	4,26	-
Izloženosti prema institucijama	0,01	-	-	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
VARAŽDINSKA	206,04	-	6,21	-
Izloženosti prema stanovništvu	149,98	-	1,83	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	56,05	-	4,39	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
Izloženosti prema institucijama	0,00	-	-	-
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	201,78	-	11,11	-
Izloženosti prema stanovništvu	108,95	-	0,76	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	92,83	-	10,35	-
Izloženosti prema institucijama	0,00	-	-	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,00	-	-	-
OSJEČKO-BARANJSKA	196,59	-	6,49	-
Izloženosti prema stanovništvu	138,86	-	1,47	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	57,73	-	5,02	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	0,00	-	-	-
Izloženosti prema institucijama	0,00	-	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,00	-	-	-
ZADARSKA	186,06	-	10,56	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	110,60	-	9,02	-
Izloženosti prema stanovništvu	73,92	-	1,54	-
Ostale izloženosti	1,54	-	0,00	-
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	154,58	-	15,72	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	86,66	-	15,16	-
Izloženosti prema stanovništvu	67,92	-	0,56	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
SISAČKO-MOSLAVAČKA	129,14	-	0,98	-
Izloženosti prema stanovništvu	87,74	-	0,98	-

Značajna geografska područja po kategorijama izloženosti	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
REPUBLIKA HRVATSKA	6.747,13	288,18	329,77	10,31
Izloženosti prema trgovačkim društvima	41,40	-	-	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
MEDIMURSKA	118,21	-	0,66	-
Izloženosti prema stanovništvu	106,87	-	0,57	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	11,35	-	0,09	-
Izloženosti prema institucijama	0,00	-	-	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
POŽEŠKO-SLAVONSKA	96,72	-	10,82	-
Izloženosti prema stanovništvu	69,73	-	0,73	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	26,98	-	10,09	-
Ostale izloženosti	0,01	-	0,00	-
OSTALE ŽUPANIJE	412,46	-	3,01	-
Izloženosti prema stanovništvu	325,41	-	2,26	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	84,89	-	0,75	-
Ostale izloženosti	2,16	-	-	-
Izloženosti prema institucijama	0,00	-	-	-
STRANE DRŽAVE	806,90	-	7,26	2,07
AUSTRIJA	435,10	-	7,21	1,69
Izloženosti prema institucijama	431,85	-	-	1,69
Izloženosti prema trgovačkim društvima	2,22	-	6,78	-
Izloženosti prema stanovništvu	1,03	-	0,44	-
ITALIJA	164,11	-	-	-
Izloženosti prema institucijama	164,11	-	-	-
BELGIJA	112,96	-	-	-
Izloženosti prema institucijama	112,96	-	-	-
OSTALE DRŽAVE	94,73	-	0,05	0,38
Izloženosti prema institucijama	92,29	-	-	0,38
Izloženosti prema stanovništvu	2,44	-	0,05	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	0,00	-	-	-
UKUPNO	7.554,03	288,18	337,04	12,37

Tablica 3. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti razvrstanih prema kategorijama izloženosti

Glavne vrste djelatnosti prema kategorijama izloženosti	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
IZLOŽENOST PREMA REZIDENTIMA	6.747,13	288,18	329,77	10,31
STANOVNIŠTVO (uključujući obrtnike i druga samostalna zanimanja)	3.105,45	-	31,99	-
Izloženosti prema stanovništvu	2.941,74	-	27,00	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	163,70	-	4,99	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
FINANCIJSKO POSREDOVANJE	1.146,30	-	0,60	10,14
Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama	808,24	-	-	-
Izloženosti prema institucijama	183,32	-	0,03	8,34
Izloženosti prema trgovačkim društvima	115,54	-	0,57	1,81
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	39,20	-	-	-
TRGOVINA NA VELIKO I MALO, POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I PREDMETA ZA KUĆANSTVO	592,58	-	164,93	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	561,88	-	154,51	-

Glavne vrste djelatnosti prema kategorijama izloženosti	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
IZLOŽENOST PREMA REZIDENTIMA	6.747,13	288,18	329,77	10,31
Izloženosti prema stanovništvu	29,16	-	10,42	-
Ostale izloženosti	1,54	-	-	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	0,00	-	-	-
GRAĐEVINARSTVO	524,94	-	49,96	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	519,50	-	48,42	-
Izloženosti prema stanovništvu	5,44	-	1,54	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,00	-	-	-
POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	280,90	-	29,17	0,16
Izloženosti prema trgovačkim društvima	273,29	-	21,43	0,16
Izloženosti prema stanovništvu	7,60	-	7,74	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	265,11	-	11,65	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	263,57	-	11,63	-
Izloženosti prema stanovništvu	1,55	-	0,02	-
JAVNA UPRAVA I OBRANA	227,58	288,18	-	-
Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama	227,48	288,18	-	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	0,11	-	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,00	-	-	-
Ostale izloženosti	0,00	-	-	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	0,00	-	-	-
OSTALA PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	108,03	-	7,27	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	103,46	-	4,47	-
Izloženosti prema stanovništvu	4,57	-	2,80	-
HOTELI I RESTORANI	104,20	-	3,26	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	103,69	-	1,34	-
Izloženosti prema stanovništvu	0,51	-	1,92	-
PRIJEVOZ SKLADIŠTENJE I VEZE	103,82	-	7,51	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	98,93	-	7,15	-
Izloženosti prema stanovništvu	4,90	-	0,36	-
OSTALE DJELATNOSTI	288,22	-	23,43	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	172,41	-	21,14	-
Ostale izloženosti	110,37	-	0,57	-
Izloženosti prema stanovništvu	5,43	-	1,71	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	0,01	-	0,01	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,00	-	-	-
IZLOŽENOST PREMA NEREZIDENTIMA	806,90	-	7,26	2,07
FINANCIJSKO POSREDOVANJE	801,21	-	-	2,07
Izloženosti prema institucijama	801,21	-	-	2,07
Izloženosti prema trgovačkim društvima	0,00	-	-	-
STANOVNIŠTVO (uključujući obrtnike i druga samostalna zanimanja)	3,47	-	0,48	-
Izloženosti prema stanovništvu	3,47	-	0,48	-
POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	2,22	-	6,78	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	2,22	-	6,78	-
UKUPNA IZLOŽENOST	7.554,03	288,18	337,04	12,37

Tablica 4. Izloženost prema preostalom dospijeću razvrstana prema kategorijama izloženosti

Preostalo dospijeće	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
Izloženosti prema državi				
do 90 dana	44,68	38,22	-	-
od 91 do 180 dana	56,48	37,24	-	-
od 181 dana do 1 godine	-	144,08	-	-
> 1 godine	132,15	106,86	-	-
Izloženosti prema financijskim institucijama				
do 90 dana	1.040,52	-	0,01	8,96
od 91 do 180 dana	41,36	-	-	1,44
od 181 dana do 1 godine	31,23	-	0,43	-
> 1 godine	43,25	1,47	0,12	-
Izloženosti prema fizičkim osobama				
do 90 dana	315,04	-	22,08	-
od 91 do 180 dana	103,51	-	-	-
od 181 dana do 1 godine	226,21	-	0,73	-
> 1 godine	2.376,08	-	9,65	-
Izloženosti prema Hrvatskoj narodnoj banci				
do 90 dana	808,24	-	-	-
od 91 do 180 dana	-	-	-	-
od 181 dana do 1 godine	-	-	-	-
> 1 godine	-	-	-	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima				
do 90 dana	718,14	-	42,23	1,97
od 91 do 180 dana	170,05	-	57,23	-
od 181 dana do 1 godine	325,61	-	85,89	-
> 1 godine	761,82	-	117,42	-
UKUPNO	7.194,37	327,87	335,79	12,37

* Tablica 4 prikazuje izloženosti po neto principu te nije uključena materijalna i nematerijalna imovina

4.6 MJERENJE I PROCJENA KREDITNIH RIZIKA

4.6.1 METODE MJERENJA I PROCJENE

Banka procjenjuje izloženost kreditnom riziku služeći se alatima kao što su financijska analiza, praćenje naplate s posebnim akcentom na dospjela nenaplaćena potraživanja, procjena kvalitete instrumenata osiguranja, kao i načelima vrednovanja preuzetih rizika kroz klasifikaciju plasmana i potencijalnih obveza Banke.

Predmet procjene, klasifikacije i umanjenja/rezerviranja su plasmani i izvanbilančne obveze po kojima je Banka izložena kreditnom riziku, a prema odluci HNB „Odluka o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija”.

Prema toj Odluci klasificiraju se:

- Plasmani koji se u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 39 svrstavaju u portfelje “zajmovi i potraživanja” i “ulaganja koja se drže do dospijeća”. Osim glavnice plasmanom se smatraju kamate po nominalnoj kamatnoj stopi i sve provizije i naknade odnosno kamatni prihod u cjelini koji se odnosi na pojedini financijski instrument.
- Neopozivo preuzete izvanbilančne obveze koje je moguće rasporediti na pojedinačne klijente, a na osnovi kojih je Banka izložena kreditnom riziku zbog nemogućnosti povrata novčanih odljeva koji mogu nastati odnosno koji nastaju plaćanjem preuzetih izvanbilančnih obveza. Izvanbilančne obveze koje se raspoređuju u rizične skupine su:
 1. izdane garancije,
 2. otvoreni nepokriveni akreditivi,
 3. mjenična i druga jamstva,
 4. ugovoreni (još neiskorišteni) neopozivi okvirni i drugi krediti,
 5. zaključeni, a još neizvršeni neopozivi ugovori o financijskom najmu (eng. leasing) i otkupu potraživanja (eng factoring i forfeiting) i

6. ostale neopozivo preuzete izvanbilančne obveze, za podmirenje kojih će uslijediti ili može uslijediti odljev sredstava kreditne institucije na temelju kojeg se kreditna institucija izlaže kreditnom riziku.

Za plasman smatramo da mu se vrijednost umanjila samo ako postoje dokazi o umanjenju vrijednosti proizašli iz jednog ili više događaja nastalih između datuma početnog priznavanja imovine i datuma procjene vrijednosti, odnosno ako procijenimo da plasman neće biti u cijelosti naplaćen u ugovorenoj visini uključujući naplatu i od instrumenta osiguranja naplate.

Za izvanbilančnu obvezu Banka formira rezerviranja ako je vjerojatan odljev sredstava veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Banka prema politikama tijekom cijelog razdoblja trajanja ugovornog odnosa s klijentom procjenjuje kvalitetu plasmana i provodi klasifikaciju plasmana u odgovarajuće rizične skupine:

1. na temelju kreditne sposobnosti dužnika,
2. urednosti u podmirivanju obveza dužnika prema banci i drugim vjerovnicima te
3. na temelju kvalitete instrumenata osiguranja potraživanja Banke.

Banka je internim aktima propisala određivanje kreditne sposobnosti dužnika uzimajući pri tom u obzir vlastite kriterije kao i zahtjeve iz HNB-ove Odluke o klasifikaciji plasmana što uključuje:

- statusne, osobne i ekonomske karakteristike dužnika, stručnost uprave i višeg rukovodstva (za pravne osobe), kvalitetu planova i programa za čiju realizaciju kreditna institucija pruža financijsku podršku,
- razinu kapitala i rezervi kojima dužnik raspolaže i njihovu udjelu u njegovoj bilanci (za pravne osobe),
- imovinsku snagu dužnika,
- dužnikovu likvidnost i profitabilnost (za pravne osobe),
- dužnikove novčane tokove ostvarene u proteklom razdoblju i očekivane buduće novčane tokove u odnosu na njegove obveze.

Prema politikama i procedurama do ocjene kreditne sposobnosti klijenta Banka dolazi na temelju svih relevantnih informacija o klijentu kao i na temelju analize prethodnih poslovnih odnosa Banke i klijenta. Ocjena kreditne sposobnosti je osnova za odobravanje svakog plasmana.

Dužnikova urednost u podmirivanju obveza jest njegova sposobnost da u cijelosti podmiruje obveze prema Banci s osnove glavnice, potraživanja s osnove kamatnih prihoda, provizija i po drugim osnovama u ugovorenim iznosima i ugovorenim rokovima, a samo iznimno i povremeno po isteku dospelosti, pod uvjetom da zakašnjenje u podmirivanju obveza dužnika nije dulje od 90 dana i da iznos dospjelog duga dužnika koji se podmiruje sa zakašnjenjem dulje od 90 dana nije materijalno značajan, odnosno da nije veći od 1.750 kn.

Ne smatra se da je dužnik podmirio svoju obvezu prema Banci u skladu s ugovorom ako Banka odobri novi plasman u zamjenu za postojeći (obnavljanje plasmana) ili ako zbog pogoršanoga financijskog položaja dužnika Banka znatnije promijeni prvobitno ugovorene uvjete kreditiranja glede visine duga i rokova otplate (restrukturiranje kredita). Iznimno od gore navedenog, Banka nije dužna obnavljanje plasmana tretirati kao dužnikovu neurednost u podmirivanju obveza, ako analizom financijskog položaja dužnika utvrdi da obnavljanje plasmana nije uzrokovano pogoršanjem financijskog položaja dužnika nego uobičajenim tekućim potrebama financiranja njegove poslovne aktivnosti.

Za potrebe klasifikacije Banka u obzir uzima samo one instrumente osiguranja koji se prema HNB Odluci o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza smatraju adekvatnim instrumentima osiguranja, odnosno koji ispunjavaju uvjete da se prema ovoj Odluci tretiraju kao prvorazredni, primjereni i ostali primjereni instrumenti osiguranja.

U skladu s dobrim praksama upravljanja rizicima, pri procjeni rizika Banka uzima u obzir sva 3 gore navedena kriterija, osim za:

- "portfelj malih kredita" kojima se umanjenje vrijednosti procjenjuje na skupnoj osnovi
- plasmane pri čijem odobravanju ključni kriterij nije bila kreditna sposobnost zajmoprimca nego kvaliteta instrumenta osiguranja (npr. hipotekarni krediti).

U portfelj malih kredita ulaze sve izloženosti Banke prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba u slučaju kada ukupna izloženost prema toj osobi/grupi ne prelazi iznos od 1 milijun kuna, odnosno kada nije riječ o pojedinačno značajnim izloženostima.

Prilikom raspoređivanja plasmana i utvrđivanja ispravaka vrijednosti Banka svim plasmanima pristupa pojedinačno osim za:

- neosigurane plasmane te plasmane koji su osigurani osiguranjem potraživanja, a za koje Banka kreditne gubitke definira na skupnoj osnovi te
- za plasmane jednom dužniku nad kojim je pokrenut stečajni postupak (osim za potraživanja od stečajnog dužnika po kojima Banka ima status razlučnog vjerovnika) za koje se nadoknadivi iznos inače utvrđuje na pojedinačnoj osnovi.

Plasmani i izvanbilančne obveze Banke po kojima je Banka izložena kreditnom riziku klasificiraju se u tri osnovne rizične skupine:

1. potpuno nadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina A)

2. djelomično nadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina B)
3. nenadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina C).

Za klasifikaciju plasmana u rizičnu skupinu A potrebno je ispuniti sve sljedeće uvjete:

- da sadašnje dužnikovo financijsko stanje i procijenjeni budući novčani tokovi ne dovode u pitanje daljnje poslovanje dužnika i podmirivanje njegovih tekućih i budućih obveza prema Banci i drugim vjerovnicima,
- da dužnik podmiruje svoje obveze prema Banci u ugovorenim rokovima, a samo iznimno i povremeno po isteku dospijeca i
- da su plasmani osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja potraživanja.

Banka smatra da su ispunjeni uvjeti za klasifikaciju izvanbilančnih obveza u rizičnu skupinu A ako se na temelju sadašnjega financijskog stanja i procijenjenih budućih novčanih tokova osobe prema kojoj je kreditna institucija izložena kreditnom riziku, procjenjuje da neće doći do odljeva sredstava kreditne institucije za podmirenje izvanbilančnih obveza ili ako do odljeva dođe, da će on u cijelosti biti nadoknađen.

Osim rezerviranja za gubitke identificirane na pojedinačnoj osnovi, Banka je dužna provoditi umanjenja vrijednosti/rezerviranja za gubitke identificirane na skupnoj osnovi za plasmane i izvanbilančne obveze koji su klasificirani u rizičnu skupinu A.

Pod gubicima koji se procjenjuju na skupnoj osnovi podrazumijevaju se gubici za koje nema dokaza na temelju kojih bi se mogli izravno povezati s pojedinačnim plasmanima koji čine sastavni dio pojedinačno značajne izloženosti, odnosno sa skupinom srodnih plasmana koji čine portfelj malih kredita, ali za koje se na temelju iskustva može procijeniti da postoje kao latentni gubici u kreditnom portfelju.

Ukupna razina umanjenja vrijednosti/rezerviranja za latentne gubitke moraju, prema propisima HNB-a, iznositi između 0,85% i 1,20% ukupnog stanja plasmana i izvanbilančnih obveza raspoređenih u rizičnu skupinu A, zasebno za plasmane, zasebno za izvanbilančne obveze.

Plasmani klasificirani u B rizičnu skupinu su plasmani za koje se procjenjuje da neće biti u cijelosti naplaćeni u ugovorenoj visini, odnosno za koje postoje objektivni dokazi da je sadašnja vrijednost očekivanih budućih novčanih tokova po tim plasmanima manja od nominalne knjigovodstvene vrijednosti plasmana (ova razlika predstavlja procijenjeno umanjenje vrijednosti). Sadašnja vrijednost očekivanih budućih novčanih tokova dobiva se diskontiranjem uz primjenu efektivne kamatne stope prema odredbama članka 20. "Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija". Ako je rok u kojem se očekuju budući novčani tokovi manji od 1 godine, Banka ne provodi diskontiranje tih novčanih tokova.

Rezerviranja za izvanbilančne obveze Banka vrši u iznosu očekivanih budućih izdataka za podmirenje preuzetih izvanbilančnih obveza koje Banka neće moći nadoknaditi. Iznimno, u slučaju da je učinak vremenske vrijednosti novca značajan (odljev će uslijediti u roku koji je duži od jedne godine), visina rezerviranja jednaka je diskontiranoj vrijednosti očekivanih budućih nenadoknadivih odljeva za podmirenje izvanbilančne obveze (sadašnja vrijednost nenadoknadivih budućih odljeva). Diskontiranje se vrši primjenom diskontne stope koja odgovara tekućoj tržišnoj cijeni novca.

Rizična skupina B se dijeli na 3 podskupine:

1. podskupinu B-1, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjenje vrijednosti ne prelazi 30% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana
2. podskupinu B-2, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjenje vrijednosti iznosi više od 30% do 70% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana
3. podskupinu B-3, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjenje vrijednosti iznosi više od 70% a manje od 100% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana.

U C rizičnu skupinu raspoređuju se plasmani/izvanbilančne obveze za koje se procjenjuje da su potpuno nenadoknadivi.

Potpuno nenadoknadivim plasmanima smatraju se potraživanja Banke nastala na temelju sporne pravne osnove i druga potraživanja za koje se zbog osobito lošega imovinskog i financijskog položaja dužnika, kao i izostanka adekvatnih instrumenata osiguranja, ne mogu očekivati nikakvi novčani tokovi za podmirenje obveza dužnika prema Banci. Sadašnja vrijednost plasmana raspoređenih u ovu rizičnu skupinu jednaka je nuli, odnosno gubitak po ovim plasmanima iznosi 100% njihove nominalne knjigovodstvene vrijednosti.

Rizična skupina C obuhvaća preuzete izvanbilančne obveze prema osobi ili za račun osobe čije se financijsko stanje, nakon preuzimanja izvanbilančne obveze odnosno nakon nastanka prošloga obvezujućeg događaja znatno pogoršalo, te se s velikim stupnjem vjerojatnosti može očekivati odljev sredstava Banke za podmirenje izvanbilančne obveze, a procjena budućih novčanih tokova osobe prema kojoj je Banka izložena i kvaliteta instrumenata osiguranja upućuju na zaključak da Banka, nakon što podmiri preuzetu obvezu, neće moći nadoknaditi ništa od onoga što joj po ugovoru pripada.

4.6.2 KVANTITATIVNE INFORMACIJE O PROCJENI KREDITNIH RIZIKA

U nastavku je u dan prikaz izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti, iznosi dospjelih potraživanja, promjene u ispravcima vrijednosti sa stanjem na 31.12.2011 i to raspodijeljene po pojedinim kontrolnim portfeljima Banke:

Tablica 5. Promjene u ispravcima vrijednosti i rezervacijama za izloženost kod kojih je izvršeno umanjeње vrijednosti

Promjene u ispravcima vrijednosti i rezerviranjima	Početno stanje ispravaka vrijednosti i rezerviranja	Povećanja ispravaka vrijednosti i rezerviranja tijekom izvještajnog razdoblja	Ostala usklađenja (u neto iznosu)	Smanjenja ispravaka vrijednosti/ ukinuta rezerviranja tijekom izvještajnog razdoblja	Otpisi na teret ispravaka vrijednosti tijekom izvještajnog razdoblja	Prihodi od naplate plasmana otpisanih u proteklim godinama	Završno stanje
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
Umanjenje (ispravak) vrijednosti plasmana	242,59	219,11	1,56	114,64	28,04	0,02	317,45
Rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza	2,32	1,87	(0,03)	2,99	-	-	1,24
Ispravci vrijednosti plasmana skupine A na skupnoj osnovi	59,29	8,30	-	12,02	-	-	55,57
Rezerviranja za izvanbilančne obveze skupine A na skupnoj osnovi	2,74	1,17	-	1,08	-	-	2,83

* ispravci vrijednosti uključuju revalorizaciju

Tablica 6. Izloženost kod kojih je izvršeno umanjeње vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravcima vrijednosti po djelatnostima

Glavne vrste djelatnosti	Iznos plasmana i izvanbilančnih obveza kod kojih je izvršeno umanjeње (ispravak) vrijednosti	Stanje ispravaka vrijednosti plasmana i izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukinutih) ispravaka vrijednosti	Otpisi/ prihodi od naplate plasmana otpisanih u proteklim godinama	Dospjela nenaplaćena potraživanja
	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn
Građevinarstvo	342,13	95,30	43,96	0,08	217,70
Hoteli i restorani	17,66	3,39	1,06	0,05	17,86
Izdavačka i tiskarska djelatnost	0,01	0,01	-	0,01	-
Ostala prerađivačka industrija	13,33	6,28	(0,02)	0,01	13,62
Ostale društvene socijalne i osobne uslužne djelatnosti	1,96	1,96	(0,78)	0,01	0,88
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	0,13	0,05	0,02	-	0,14
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	107,83	37,26	11,74	0,11	96,11
Prijevoz skladištenje i veze	81,23	17,51	2,10	0,05	17,74
Proizvodnja hrane i pića	36,62	2,20	(15,43)	0,01	14,98
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	-	-	-	0,01	-
Proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	-	-	-	0,01	-
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	11,06	4,41	4,41	-	10,30
Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme	8,26	0,80	-	0,01	7,76
Rudarstvo i vađenje	-	-	-	-	17,66
Stanovništvo (uključujući obrtnike i druga samostalna zanimanja)	148,08	91,46	25,21	27,47	110,93
Strane osobe	-	-	-	-	0,07
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i predmeta za kućanstvo	146,75	58,09	28,04	0,22	102,77
UKUPNO	915,04	318,71	100,31	28,04	628,54

Tablica 7. Izloženosti kod kojih je izvršeno umanj enje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravcima vrijednosti po značajnim geografskim područjima

Značajna geografska područja	Iznos plasmana kod kojih je izvršeno umanj enje (ispravak) vrijednosti	Stanje ispravaka vrijednosti plasmana i izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukinutih) ispravaka vrijednosti	Otpisi/prihodi od naplate plasmana otpisanih u protekl im godinama	Dospjela nenaplaćena potraživanja	Iznos izvanbilančnih obveza za koji su izdvojena rezerviranja za identificirane gubitke	Stanje rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukidanja) rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKA	598,76	203,24	59,39	11,46	358,16	-	-	-
ZADARSKA	89,35	17,50	0,92	0,95	58,05	-	-	-
SPLITSKO-DALMATINSKA	75,33	29,17	20,37	1,69	65,22	-	-	-
OSJEČKO-BARANJSKA	41,75	14,74	0,06	1,41	27,26	-	-	-
PRIMORSKO-GORANSKA	19,83	10,13	2,76	1,45	13,51	-	-	-
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14,97	4,67	1,79	0,84	12,84	-	-	-
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	14,21	5,77	1,53	0,77	48,41	-	-	-
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	13,49	6,08	4,63	0,38	12,19	-	-	-
ŠIBENSKO-KNINSKA	11,59	4,09	1,23	0,54	9,81	-	-	-
OSTALE ŽUPANIJE	35,78	23,32	7,63	8,55	23,02	-	-	-
STRANE OSOBE	-	-	-	-	0,07	-	-	-
UKUPNO	915,04	318,71	100,31	28,04	628,54	-	-	-

4.7 TEHNIKE SMANJENJA KREDITNOG RIZIKA

Internim aktom Banka je propisala koje instrumente osiguranja koristi te način sustavnog utvrđivanja i praćenja njihove kvalitete.

U svojem kreditnom poslovanju Banka prihvaća sljedeće vrste instrumenata osiguranja plasmana i izvanbilančnih obveza:

- zalag/ fiduciju nekretnina,
- zalag/ fiduciju pokretnina,
- zalag gotovinskih depozita,
- garancije/ jamstva,
- vrijednosni papiri,
- police osiguranja,
- mjenice,
- zadužnice te
- ustupe potraživanja.

Sukladno dijelu 4. Odluke o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija Banka može priznavati kreditnu zaštitu prilikom izračuna iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik.

Banka se može za potrebe smanjenja kreditnog rizika koristiti sljedećim vrstama kreditne zaštite:

- a) materijalnom kreditnom zaštitom (financijski kolateral, bilančno netiranje, standardizirani sporazum o netiranju, ostala materijalna kreditna zaštita) te
- b) nematerijalnom kreditnom zaštitom (garancije/ jamstva i kontragarancije, kreditne izvedenice).

Banka se može koristiti nekom od navedenih vrsta kreditne zaštite ako su ispunjeni minimalni zahtjevi za svaku vrstu kreditne zaštite, odnosno imovinu koja pripada pojedinoj vrsti kreditne zaštite na način propisan dijelom 4. Odluke o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija.

Banka sljedeće vrste kreditne zaštite koristi kao tehnike smanjenja kreditnog rizika:

- financijski kolateral (zalag gotovinskih depozita koji su položeni kod Banke, dužničke vrijednosne papire)
- gotovinske pologe kod drugih banaka te
- garancije/ jamstva.

Glavni davatelji garancija/jamstava koje je Banka primila kao instrument osiguranja i primijenila kao tehniku smanjenja kreditnog rizika su inozemne banke.

Prema Zakonu o kreditnim institucijama i Odluci o velikim izloženostima Banka je dužna pratiti izloženosti prema davateljima kolaterala, odnosno pružateljima nematerijalne kreditne zaštite radi utvrđivanja potencijalnog koncentracijskog rizika.

Smatra se da postoji koncentracijski rizik izloženosti prema davateljima/pružateljima kreditne zaštite ukoliko ukupni iznos izloženosti pokrivenih kolateralom ili nematerijalnom kreditnom zaštitom jednog davatelja/pružatelja prelazi 10% jamstvenoga kapitala Banke. Pri tome pod jednim davateljem kolaterala, odnosno pružateljem nematerijalne kreditne zaštite podrazumijeva se i grupa povezanih osoba.

Radi praćenja i kontrole koncentracijskog rizika izloženosti prema davateljima/ pružateljima kreditne zaštite Banka određuje bonitet pojedinom davatelju/pružatelju kreditne zaštite čija pokrivenost prelazi 10% jamstvenog kapitala te izračunava limite na temelju ovog boniteta, a u skladu s internim aktima vezanim uz praćenje boniteta. Izuzeće od limitiranja su davatelji/pružatelji kreditne zaštite koji pripadaju segmentu država.

Banka kontinuirano prati poštivanje ovih limita u svom poslovanju i to minimalno kvartalno. U slučaju kršenja definiranih limita OJ Kontroling rizika mora bez odlaganja obavijestiti Upravu kako bi se razmislile buduće mjere.

U okviru primijenjenih tehnika smanjenja kreditnog rizika Banka na 31.12.2011 nema zabilježen koncentracijski rizik izloženosti prema davateljima/pružateljima kreditne zaštite.

Tablica 8. *Iznosi izloženosti s obzirom na primijenjene tehnike smanjenja kreditnog rizika*

Kategorija izloženosti	Materijalna kreditna zaštita	Nematerijalna kreditna zaštita
	Iznosi izloženosti pokriveni financijskim kolateralom (u milijunima kn)	Iznosi izloženosti pokriveni garancijama / jamstvima (u milijunima kn)
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi	-	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	0,02	-
Izloženosti prema institucijama (kreditnim institucijama i investicijskim društvima)	-	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	74,73	8,94
Izloženosti prema stanovništvu	18,25	1,61
Izloženosti u obliku udjela u investicijskim fondovima	-	-
Ostale izloženosti	0,01	-
UKUPNO	93,00	10,55

Banka u svom portfelju ne raspolaže drugim oblicima priznate materijalne odnosno nematerijalne kreditne zaštite osim navedenog.

4.8 STANDARDIZIRANI PRISTUP MJERENJU KREDITNOG RIZIKA

Banka izračunava iznose izloženosti ponderirane kreditnim rizikom primjenom standardiziranog pristupa sukladno Odluci o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija.

U procesu izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, Banka koristi isključivo kreditne rejtinge onih VIPKR (Vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika) koje su priznate od strane lokalnog regulatora te kao takve uključene u Popis priznatih VIPKR objavljen na službenoj web stranici HNB-a. Sukladno internim propisima, Banka priznaje kreditne rejtinge VIPKR-a Moody's i Fitch.

Pri izračunu kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik Banka koristi kreditne rejtinge gore spomenute VIPKR za sve one tržišne segmente za koje su takvi rejtingi dostupni. Naravno, pri tome vodeći računa da se svim stavkama knjige Banke koje se mogu smatrati izloženošću prema istom klijentu, u procesu izračuna kapitalnih zahtjeva, pridjeljuje isti rejting, odnosno rejting toga klijenta. Sa druge strane, ako se radi o specifičnom izdanju koje predstavlja izloženost, Banka primjenjuje ponder rizika koji se temelji na kreditnom rejtingu toga izdanja.

U nastavku, prikazana je izloženost prije te poslije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika po kategorijama izloženosti sa stanjem na 31.12.2011 propisanim Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija. Ukupna izloženost također je raspoređena prema stupnjevima kreditne kvalitete.

Tablica 9. Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
	0	1.241,13	1.241,13
	10		
	20		
	35		
3	50	82,77	82,77
	75		
	100		
	150		
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		1.323,90	1.323,90

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

Tablica 10. Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
	0		
	10		
	20		
	35		
	50	0,00	0,00
	75		
	100		
	150		
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		0,00	0,00

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

Tablica 11. Izloženosti prema javnim državnim tijelima

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
0			
10			
20			
35			
50		39,33	39,31
75			
100			
150			
1.250			
ostali ponderi rizika			
UKUPNO		39,33	39,31

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

Tablica 12. Izloženosti prema institucijama

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
0			
10			
1	20	78,60	78,60
2	20	350,82	350,82
3	20	415,33	415,33
	20	47,98	47,98
	35		
2	50	11,27	12,88
3	50	45,76	45,76
	50	44,72	48,45
	75		
	100	0,49	0,49
	150		
	1.250		
ostali ponderi rizika			
UKUPNO		994,97	1.000,31

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	1,95

Tablica 13. Izloženosti prema trgovačkim društvima

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
	0		
	10		
	20		
	35	1,43	1,43
	50	2,56	2,56
	75		
	100	2.401,08	1.975,96
	150	218,99	209,84
5	150	38,51	38,51
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		2.662,58	2.228,31

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

Tablica 14. Izloženosti prema stanovništvu

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
	0		
	10		
	20		
	35	119,92	119,56
	50	0,81	0,81
	75	2.703,89	2.665,70
	100	172,13	92,01
	150	61,59	60,79
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		3.058,35	2.938,87

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

Tablica 15. Ostale izloženosti

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
0		55,10	55,10
10			
20		0,03	0,03
35			
50			
75			
100		57,36	57,06
150			
1.250			
ostali ponderi rizika			
UKUPNO		112,49	112,19

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala ili umanjenje osnovnog kapitala	iznos u milijunima kn
	1,39

5 RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE

Rizik druge ugovorne strane je rizik gubitka koji proizlaze iz neispunavanja obveza druge ugovorne strane.

Rizik koji proizlazi iz potencijalne nemogućnosti izvršavanja obveza druge ugovorne strane, sukladno zakonskim propisima, evidentira se upotrebom adekvatnih metoda i korištenjem odgovarajućih linija.

Transakcije po kojima Banka izračunava/evidentira rizik druge ugovorne strane na 31.12.2011 su:

- valutni derivati (FX forwardi) i
- repo odnosno obratne repo transakcije.

Uvjet za ugovaranje valutnih derivata su:

- odobrenje linija za druge ugovorne strane u okviru zakonskih i internih limita ili
- postojanje odgovarajućih instrumenata osiguranja.

Uvjet za ugovaranje repo odnosno obratnih repo transakcija je odobrenje linija u okviru zakonskih i internih limita.

Interne linije odobravaju se sukladno internim Politikama i procedurama Banke.

Prema metodi tržišne vrijednosti, koju propisuje HNB Odluka o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija, izloženost pojedinog ugovora koji se odnosi na valutne derivate jest zbroj:

- tekućeg troška zamjene ugovora koji predstavlja njegovu pozitivnu tekuću tržišnu vrijednost i
- potencijalne izloženosti riziku druge ugovorne strane ugovora za koje se izračunava, pri čemu potencijalna izloženost predstavlja umnožak zamišljenog

ili nominalnog iznosa pojedinog ugovora i odgovarajućeg postotka obzirom na vrstu instrumenta i rok dospijeće predmetne transakcije.

Prilikom praćenja iskorištenosti limita izloženosti za derivate Banka za pojedine segmente koristi konzervativniju metodologiju izračuna izloženosti od onog koji je propisan HNB Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija.

U sklopu poslovanja na temelju instrumenata osiguranja ograničava se rizik druge ugovorne strane za neuvrštene derivate i repo-ugovore na način da se Banci stave na raspolaganje određeni instrumenti osiguranja.

Vrednovanje transakcija sklopljenih na temelju instrumenata osiguranja vrši se na dnevnoj bazi (kontrola tržišne cijene te visina tržišne cijene u odnosu na instrument osiguranja), poštujući odgovarajuće smjernice na nivou Grupe. Nakon što se utvrdi tržišna cijena i vrijednost instrumenta osiguranja, Banka će zatražiti, a druga ugovorna strana je u obavezi osigurati (isporučiti) instrumente osiguranja u formi gotovine ili vrijednosnih papira.

U okviru dnevnog vrednovanja financijskih instrumenata prema regulativi Hrvatske Narodne Banke implementiran je proces izračuna izloženosti i iskorištenja instrumenta osiguranja, koje se primjenjuje i na repo odnosno obratne repo transakcije.

Banka je, s obzirom da se izračun iskorištenja instrumenta osiguranja provodi ručno, osigurala dvostruku provjeru: izračun provodi Riznica i Kontroling rizika na dnevnoj bazi.

Prema uvjetima definiranim u Ugovoru sa klijentom u nastavku je opisan postupak u slučaju visoke izloženosti Banke u odnosu na postojeći kolateral.

Ukoliko izloženost Banke dosegne 80% vrijednosti kolaterala, Banka (Riznica) mora uspostaviti kontakt s klijentom i postići dogovor u roku od 24 sata o:

- a) povećanju instrumenata osiguranja ili
- b) smanjenju otvorene pozicije.

Ako bi izostao korak pod a) ili b), kod stupnja izloženosti Banke u iznosu od 95% vrijednosti kolaterala lokalni odjel Riznice neodgodivo i automatski zatvara poziciju (automatski stop/loss).

Učinkovitost poslovanja na temelju kolaterala, osim smanjenja kreditnog rizika, vrlo je važno i za sustav upravljanja likvidnošću.

Proces eskalacije u slučaju prekoračenja limita kao i ostali detalji su opisani u Politici upravljanja tržišnim rizicima.

Obzirom na jednostavnost i kratak rok dospijea financijskih instrumenata (najduže 12 mjeseci) kod kojih se evidentira rizik druge ugovorne strane Banka nije propisala Politike koje se bave izloženošću općem i specifičnom korelacijskom riziku, te iz istih razloga nije razmatrala utjecaj pada kreditnog ratinga kreditne institucije na iznos instrumenta osiguranja zbog kojeg bi trebalo povećati iznos postojećeg instrumenta osiguranja.

Obzirom na materijalnu neznačajnost ovog rizika, a u smislu raspoređivanja internog kapitala za rizik druge ugovorne strane Banka nije dodjeljivala kreditne limite sukladno raspoređivanju internog kapitala.

KVANTITATIVNE INFORMACIJE VEZANE UZ RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE

U tablici ispod su iznosi izloženosti riziku druge ugovorne strane prema primijenjenim metodama za 31.12.2011. Izloženost riziku druge ugovorne strane prikazana u donjoj tablici odnosi se na derivate. Izloženost druge ugovorne strane za obrnute repo transakcije računa se složenom metodom za financijske koleterale.

Tablica 16. *Izloženost druge ugovorne strane*

Primijenjene metode	Izloženosti riziku druge ugovorne strane
	u milijunima kn
Metoda originalne izloženosti	-
Metoda tržišne vrijednosti	12,37
Standardizirana metoda	-
Interni model	-

Tablica 17. Bruto pozitivna fer vrijednost ugovora, pozitivni učinci netiranja, netirana tekuća izloženost, iznosi instrumenata osiguranja i neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz izvedenih financijskih instrumenata sa stanjem na 31.12.2011.

Izloženost riziku druge ugovorne strane	Bruto pozitivna fer vrijednost ugovora	Iznosi instrumenata osiguranja	Neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz izvedenih financijskih instrumenata
	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn
Ugovori koji se odnose na valute i zlato	12,37	-	12,37
Repo i obratni repo ugovori	25,90	24,91	0,99
UKUPNO	38,27	24,91	13,36

6 TRŽIŠNI RIZICI I RIZIK LIKVIDNOSTI

6.1 TRŽIŠNI RIZICI

U svom svakodnevnom poslovanju Banka je kontinuirano izložena značajnim tržišnim rizicima. Principi rada u upravljanju tržišnim rizicima i utvrđivanje limita regulirano je internim aktima predloženim od strane Kontrolinga rizika te odobrenim od strane Uprave Banke.

U širem smislu tržišne rizike dijelimo na tržišne rizike bankovne knjige, te tržišne rizike knjige trgovanja.

Podjela imovine i potencijalnih obveza na knjigu trgovanja i bankovnu knjigu propisana je Politikom raspoređivanja imovine i potencijalnih obveza Banke.

Tržišnim rizicima smatraju se:

- valutni,
- kamatni rizik u knjizi Banke
- pozicijski,
- robni

Osnovni preduvjeti pojačanja spremnosti preuzimanja pozicijskog i robnog rizika jest:

- uvođenje automatizacije u praćenju i vrednovanju pozicija knjige trgovanja te kontrolama iskorištenosti limita
- razvoj i implementacija adekvatnih metoda vrednovanja i izračuna rizika za nove složene proizvode
- raspoloživi kapital Banke i matične banke za pokrivanje ovog rizika.

Ručno praćenje ovih rizika, prije svega kod strukturiranih proizvoda (npr. kroz Excel-datoteke) dopušteno je samo u iznimnim slučajevima i u minimalnoj mjeri. U pravilu se svaki produkt mora administrirati u za to prikladnom i pouzdanom IT-sustavu koji omogućuje aktualno i automatsko vrednovanje tržišne vrijednosti.

U nastavku se opisuje način upravljanja tržišnim rizicima. Robnom riziku Banka nije izložena, stoga se način upravljanja tim rizikom u ovom dokumentu neće razmatrati.

Upravljanje tržišnim rizicima provodi se u skladu sa zahtjevima Hrvatske narodne banke i smjericama matične Banke, te se revizija politika upravljanja radi najmanje jednom godišnje.

Upravljanje tržišnim rizicima u nadležnosti je člana Uprave, OJ Kontrolinga rizika, Odbora za rizike te Odbora za upravljanje aktivom i pasivom („ALCO“).

Funkcija Kontrolinga tržišnih rizika uspostavljena je s namjerom kreiranja pravovremenog i efikasnog sustava upravljanja rizicima, kao i zadovoljavanja hrvatskih regulatornih zahtjeva i zahtjeva matične Banke.

Nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja tržišnim rizicima uređene su internim aktima kojima se određuje opseg poslovanja pojedinog organizacijskog dijela i nadležnost i odgovornost zaposlenika Banke. U prvom redu OJ Riznica i OJ Administracija vrijednosnica i riznice su u okviru svojih nadležnosti odgovorne za provođenje politika iz područja upravljanja tržišnim rizicima. Pojedini odjeli odgovaraju različitim članovima Uprave.

Za potrebe upravljanja tržišnim rizicima knjige banke i knjige trgovanja pripremaju se izvještaji za Odbor za rizike, a za potrebe upravljanje tržišnim rizicima knjige banke pripremaju se izvještaji za ALCO. Najmanje jednom kvartalno izvještaji se analiziraju na sjednicama spomenutih odbora. Redovito se pripremaju i izvještaji za Hrvatsku narodnu banku i za matičnu Banku.

Ciljevi upravljanja tržišnim rizicima također se nastoje ostvariti dobrom koordinacijom i suradnjom s matičnom Bankom i svim povezanim sestrinskim bankama te korištenjem svih potencijala i prednosti koje iz toga proizlaze.

Strateški fokus

Jedan od zadataka ALCO-odbora jest strateško upravljanje tržišnim rizicima.

Tržišni rizici se pored kreditnih rizika i rizika likvidnosti nalaze u fokusu sustava za upravljanje rizicima i alokacije rizičnog kapitala.

Tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti upravlja se sukladno načelima navedenim u nastavku.

6.1.1 ODBOR ZA UPRAVLJANJE AKTIVOM I PASIVOM (ALCO)

ALCO je tijelo ustrojeno od strane Uprave Banke, a ista je odgovorna za njegov ustroj, utvrđivanje poslova i opseg odgovornosti, te je odgovorna za njegov rad.

U području upravljanja aktivom i pasivom Banke ALCO-odbor određuje organizacijsku podlogu za upravljanje postojećim i budućim tržišnim rizikom i rizikom likvidnosti u knjizi Banke.

Odluke koje donosi ALCO-odbor proizlaze iz strategije poslovanja i upravljanja rizicima u banci, odgovarajućih smjernica i limitia koje propisuje matična Banka, te svih sadašnjih i budućih zakonskih i supervizorskih okvira.

ALCO-odbor je odgovoran za:

- Donošenje odluka iz područja upravljanja tržišnim i rizikom likvidnosti, te je na temelju izvještaja koji mu se dostavljaju zadužen za nadzor izloženosti spomenutih rizika i iskorištenosti propisanih limita
- Donošenje odluka s ciljem upravljanja rizicima, i to s aspekta optimizacije prihoda Banke i ukupnih resursa Banke da podnesu rizike i propisanih limita. Pored upravljanja izloženosti pozicije Banke, ALCO-odbor odlučuje o ulaženju u tzv. „strateške pozicije“.
- Najmanje jednom godišnje provjeru:
 - strukture referentne kamatne stope
 - kvalitete izvješća o rizicima, te njihovih podloga/modela (npr. korištene pretpostavke).

Odjel Kontroling rizika je zadužen za nadzor poštivanja i implementacije odluka koje donosi ALCO-odbor. Članovi Odjela dužni su izvještavati Odbor o statusu implementacije donesenih odluka.

6.1.2 VALUTNI RIZIK

Izloženost Banke valutnom riziku predstavlja mogućnost nastajanja gubitka uslijed promjena tečajeva, a javlja se pri obavljanju transakcija u stranim valutama i pri promjeni tečaja u kojem su denominirana sredstva i obveze Banke.

Upravljanje valutnim rizikom definirano je Politikom upravljanja valutnim rizikom koja je usklađena s Odlukom HNB-a o ograničavanju izloženosti banaka valutnom riziku. OJ Riznica prati i upravlja valutnim rizikom prema utvrđenoj politici.

OJ Kontroling rizika zadužena je za praćenje dnevne usklađenosti devizne pozicije s propisanim limitima.

Organizacija praćenja valutnog rizika

Upravljanje valutnim rizikom u nadležnosti je OJ Riznica prema Politici upravljanja valutnim rizikom.

Upravljanje valutnim rizikom bazira se na valutnoj strukturi aktive i pasive, kretanju tečajeva stranih valuta, potrebama Banke za devizama te kretanju kamatnih stopa na tržištu.

Ukupnu otvorenu deviznu poziciju Banke čini apsolutni iznos zbroja svih dugih ili svih kratkih pozicija po svim valutama, ovisno koji je od tih zbrojeva veći.

Devizna pozicija se prati prema zahtjevima HNB-a i prema zahtjevima matične Banke.

Banka dnevno Hrvatskoj narodnoj banci šalje izvješće koje daje detaljne podatke o deviznoj poziciji Banke, te šalje tjedno izvješće matičnoj banci.

Prema zahtjevima matične Banke OJ Riznica može samostalno odlučiti hoće li ući u ukupnu otvorenu poziciju Banke bez pozicije u valutnim opcijama ugrađenima u imovinu i obveze u zaštitnoj klauzuli najviše do iznosa od 10 milijuna EUR-a u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju na dan za koji se promatra otvorenost pozicije. Pored limita na iznos ukupne devizne pozicije na snazi su i limiti na pojedinačne izloženosti na glavne i sporedne valute.

Zbog operativnog rizika do kojeg može doći zbog propusta u informiranju o poslovima koji utječu na otvorenost devizne pozicije te zbog kasnih transakcija koje se u poslovnicaama provode nakon radnog vremena riznice limit se dodatno smanjuje za 1 mio EUR. Stoga interni limit ukupne otvorene devizne pozicije Banke iznosi 9 mio EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju na dan za koji se promatra otvorenost pozicije.

Prema propisima Hrvatske narodne banke ukupna otvorena devizna pozicija Banke može biti otvorena najviše do iznosa koji čini 30% jamstvenog kapitala Banke utvrđenog propisima Hrvatske narodne banke. Interno propisani limiti znatno su konzervativniji u odnosu na zakonske.

Od strane matične Banke definiran je i MAT limit na dnevni, te Stop loss kao limit na godišnji gubitak u čiji su izračun iskorištenosti uključeni i gubici nastali vođenjem devizne pozicije.

U okviru Politike upravljanja valutnim rizikom precizno su utvrđene odgovornosti za upravljanje, praćenje i izvještavanje otvorenosti devizne pozicije, utvrđivanje usklađenosti s limitima te postupak kod prekoračenja limita.

6.1.3 KAMATNI RIZIK

6.1.3.1 POJAM KAMATNOG RIZIKA

Kamatni rizik predstavlja izloženost Banke promjenama kamatnih stopa. Rizik promjene kamatnih stopa utječe na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale prihode i rashode osjetljive na promjenu kamatnih stopa.

Kamatni rizik može se podijeliti u sljedeće kategorije prema vrsti uzroka:

- rizik ročne neusklađenosti,
- rizik krivulje prinosa,
- rizik osnovice,
- rizik opcije.

Rizik ročne neusklađenosti

Rizik ročne neusklađenosti proizlazi iz vremenski neusklađenog dospjeća instrumenata s fiksnom kamatnom stopom i trenutka sljedeće promjene kamatne stope (za instrumente s promjenjivom kamatnom stopom) za pozicije u aktivni, pasivi i u vanbilanci. Promjene u kamatnoj stopi rezultiraju promjenom sadašnje vrijednosti i budućim novčanim tijekovima Banke.

Rizik krivulje prinosa

Rizik krivulje prinosa (yield curve risk) jest rizik kojem je kreditna institucija izložena zbog promjene oblika i nagiba krivulje prinosa.

Rizik osnovice

Rizik osnovice je rezultat nesavršenog odnosa između kamatnih prihoda i kamatnih rashoda u odnosu na različite financijske instrumente koji inače imaju iste karakteristike (npr. isti datum na koji se određuje kamatna stopa).

Rizik opcije (eksplicitni/implicitni)

Opcija predstavlja pravo, ali ne i obvezu da imatelj opcije kupi ili proda ili na neki drugi način utječe na novčani tijek nekog financijskog ugovora. Opcije se mogu koristiti samostalno (odvojeno) ili mogu biti ugrađene u druge financijske instrumente.

Implicitni rizik vezan uz opcije odnosi se na rizik koji proizlazi iz opcija ugrađenih u potraživanja, jamstva/garancije i vanbilančne pozicije. Primjer implicitnih opcija su depoziti s mogućnošću prijevremenog povlačenja (non-maturity deposits).

Eksplicitni rizik vezan uz opcije odnosi se na rizik koji proizlazi iz tzv. stand-alone kamatonosnih opcija. Primjer eksplicitnih opcija su opcije na kamatni future, opcija na kupnju/prodaju obveznice i sl.

6.1.3.2 UPRAVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM

Upravljanje kamatnim rizikom definirano je Politikom upravljanja kamatnim rizikom. Izloženost kamatnom riziku prati OJ Kontroling rizika te o tome (najmanje kvartalno) izvještava na sjednicama ALCO-a.

Upravljanje kamatnim rizikom temelji se na sljedećim načelima:

- postizanje ravnoteže u refinanciranju aktive po pitanju rokova, valuta i vrsta kamatnih stopa s ciljem minimiziranja rizika promjene kamatnih stopa i utjecaja pada kamatnih stopa na tržištu na poslovni rezultat;
- utvrđivanje limita izloženosti kamatnom riziku analizom kamatno osjetljive aktive i pasive;
- ugovaranje promjenjivih kamatnih stopa kako je utvrđeno Tarifom Banke. Drugačije odluke u odnosu na Tarifu može donijeti samo Uprava i osobe/tijela koje ona za to ovlasti;
- utvrđivanje komponenti referentnih stopa;
- analiza dijelova aktive i pasive koji su osjetljivi na promjenu kamatnih stopa obzirom na rok dospjeća i iznos;
- testovima otpornosti na stres u ekstremnim tržišnim okolnostima;
- praćenje pokazatelja profitabilnosti poslovanja.

6.1.3.3 MJERENJE I ANALIZA KAMATNOG RIZIKA

Metoda standardnog kamatnog šoka – ekonomska vrijednost Banke

Za pojednostavljeni izračun ekonomske vrijednosti Banke primjenjuje se metoda standardnog kamatnog šoka koji predstavlja paralelni pomak (pozitivan i negativan) kamatnih stopa na referentnoj krivulji prinosa za 200 baznih bodova za svaku važniju valutu pojedinačno, odnosno za ostale valute ukupno.

U svrhu izračuna ekonomske vrijednosti izrađuje se izvještaj kamatnog rizika kojim se obuhvaćaju sve kamatno osjetljive pozicije Banke, koje se raspoređuju prema datumu promjene kamatne stope.

U svrhu raspoređivanja prema datumu promjene kamatne stope, kamatno osjetljive stavke dijele se na:

- Stavke s fiksnom kamatnom stopom: raspoređuju se prema preostalom roku do dospelja.
- Stavke s promjenjivom kamatnom stopom čija je promjena vezana uz referentnu kamatnu stopu: raspoređuju se prema roku do sljedeće promjene kamatne stope.
- Ostale stavke kod kojih nije poznat datum promjene kamatne stope. Za ove stavke, članovi ALCO odbora, na prijedlog Kontrolinga rizika, donose odluku o procijenjenom vremenu do sljedeće promjene kamatne stope. Odluka se revidira najmanje jednom godišnje. Procjena se provodi prema povijesnim podacima i specifičnostima hrvatskog tržišta za vrste imovine i obveza i sastavni je dio Politike upravljanja kamatnim rizikom.

Na kamatno osjetljive stavke raspoređene prema datumu promjene kamatne stope za svaku važniju valutu pojedinačno te ostale valute ukupno primjenjuju se ponderi koji su također sastavni dio Politike upravljanja kamatnim rizikom.

Za kamatno osjetljive stavke raspoređene prema datumu promjene kamatne stope za svaku važniju valutu pojedinačno te ostale valute ukupno izračunava se promjena ekonomske vrijednosti.

Promjene ekonomske vrijednosti za svaku važniju valutu pojedinačno te ostale valute ukupno zbrajaju se u apsolutnom iznosu. Dobiveni iznos je promjena ekonomske vrijednosti Banke nastala kao rezultat procijenjene promjene kamatne stope primjenom standardnog kamatnog šoka.

Metoda standardnog kamatnog šoka – utjecaj na kamatni приход

Pored izračuna promjene ekonomske vrijednosti Banke kao posljedice standardnog kamatnog šoka, računa se i njegov utjecaj na kamatni приход i kamatni rashod u razdoblju od jedne godine.

Testiranje otpornosti na stres

Pri testiranju otpornosti na stres uzimaju se u obzir svi značajni izvori kamatnog rizika.

U testiranju otpornosti na stres obuhvaćene su simulacije dobiti u različitim scenarijima, uključujući i kvantifikaciju najvećeg gubitka u ekstremnim tržišnim uvjetima.

Rezultati dobiveni u ovoj točki primjenjuju se pri donošenju odluka i revidiranju politika, internih akata i limita koji se odnose na kamatni rizik.

Razradu scenarija koji se testiraju gore opisanim metodama izrađuje odjel Riznice, dok se izračun njihovog utjecaja na poslovanje Banke izrađuje u odjelu Kontrolinga rizika.

6.1.3.4 LIMITI

Omjer promjene ekonomske vrijednosti izračunate metodom standardnog kamatnog šoka i jamstvenog kapitala Banke limitira se prema Zakonu o kreditnim institucijama na iznos 20%. Prema zahtjevima matične Banke i ovaj limit postavljen je na 15%.

Kontrolu usklađenosti s propisanim limitom provodi Kontroling rizika i o tome mjesečno obavještava članove ALCO-a. Tijekom 2011. godine nije bilo prekoračenja limita.

6.1.3.5 KVANTITATIVNE INFORMACIJE VEZANE UZ KAMATNI RIZIK U KNJIZI BANKE

Tablica 18. prikazuje procjenu promjene ekonomske vrijednosti knjige banke metodom standardnog kamatnog šoka za 31.12.2011: Tablica 18. Kamatni rizik u knjizi banke na 31.12.20

Promjene ekonomske vrijednosti	Kamatni rizik u knjizi banke	
	Standardni kamatni šok (+/- 200 baznih bodova)	
	Povećanje ekonomske vrijednosti/dobiti kreditne institucije	Smanjenje ekonomske vrijednosti/dobiti kreditne institucije
	u milijunima kn	u milijunima kn
EUR	9,83	-9,83
CHF	0,41	-0,41
HRK	-7,43	7,43
Ostale valute (ukupno)	2,61	-2,61
UKUPNO	5,42	5,42

6.1.4 POZICIJSKI RIZICI

Pozicijskim rizicima smatraju se tržišni rizici knjige trgovanja. Upravljanje tržišnim rizicima knjige trgovanja propisano je u Politici raspoređivanja stavaka u knjigu trgovanja koja je izrađena u skladu sa smjernicama HNB-a.

Ulaganja u vrijednosne papira u knjizi trgovanja limitirana su od strane matične Banke s obzirom na volumen i gubitak zbog promjene cijene.

OJ Kontroling rizika zadužen je za vođenje knjige trgovanja, vrednovanje financijskih instrumenata u knjizi trgovanja prema Metodologijama vrednovanja financijskih instrumenata po fer vrijednosti te za praćenje rizika knjige trgovanja i izradu izvještaja.

Knjiga trgovanja sastoji se od vrijednosnica, terminskih transakcija kupoprodaje deviza i opcija kupljenih u svrhu zaštite od rizika prodanih opcija ugrađenih u štedno ulagačke proizvode klasificirane u knjigu Banke prema preporukama Hrvatske narodne banke. Pozicijama u navedenim kupljenim i prodanim opcijama, s aspekta upravljanja tržišnim rizicima, upravlja se na zajedničkoj osnovi.

Klasifikacija vlasničkih i dužničkih vrijednosnih papira u portfelju

Banka trguje s ograničenim volumenima vrijednosnica. Kriterij raspoređivanja financijskih instrumenata u knjigu trgovanja definirani su Politikom raspoređivanja stavaka u knjigu trgovanja.

Prilikom izvršenja transakcija kupoprodaje svakog financijskog instrumenta, u OJ Riznica definira se namjera transakcije koja može biti: držanje do dospelja,

- zaštita od rizika stavaka koje se nalaze u bankovnoj knjizi,
- zaštita od rizika stavaka koje se nalaze u knjizi trgovanja,
- trgovanje, odnosno, zarada od promjene cijena i kamatnih stopa,
- nije namijenjeno aktivnom trgovanju te se vrednovanje provodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,
- raspoloživo za prodaju te se vrednovanje provodi po fer vrijednosti kroz kapital i rezerve.

Kontrolu definiranja namjere provodi Kontroling rizika Banke neposredno nakon zaključenja ugovora. Prema Politici knjige trgovanja najduže vremensko razdoblje u kojem vrijednosni papiri mogu biti u knjizi trgovanja je 6 mjeseci.

6.2 RIZIK LIKVIDNOSTI

6.2.3 POJAM RIZIKA LIKVIDNOSTI

Pod rizikom likvidnosti podrazumijeva se rizik da Banka neće biti sposobna financirati povećanje rasta aktive i podmiriti obveze po njihovom dospelju. Osigurati likvidnost Banke jedna je od najvažnijih zadaća u upravljanju Bankom, tako da je upravljanje ovim rizikom od iznimne važnosti. No, prilikom upravljanja rizikom likvidnosti treba imati na umu i aspekt zahtjeva dioničara na profitabilnost poslovanja Banke.

Smjernice za upravljanje rizikom likvidnosti određene su Politikom o upravljanju rizikom likvidnosti.

Politika propisuje identifikaciju, analizu i mjerenje, limitiranje, te izvještavanje o riziku likvidnosti.

6.2.4 PROCES UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI

Za upravljanje i praćenje rizika likvidnosti odgovoran je jedan član Uprave, OJ Riznica, OJ Kontroling rizika te ALCO odbor.

Banka vodi politiku diversifikacije izvora i plasmana s obzirom na vrstu i ročnost, pritom uzimajući u obzir rizik likvidnosti. Uz depozite komitenata koji su najznačajniji izvor sredstava, Banka se također oslanja na kreditne linije matične Banke.

Uz likvidnost bilance prate se i potencijalne obveze po neiskorištenim okvirnim kreditima te prekoračenja po tekućim i žiro računima. Maksimalan utjecaj na likvidnost neiskorištenih kredita te ostalih izvanbilančnih obveza se predviđa i uključuje u plan likvidnosti.

U cilju ostvaranja planirane razine likvidnosti, odluke vezane za upravljanje rizikom likvidnosti zasnivaju se na dolje opisanim metodama praćenja rizika likvidnosti i usklađenja sa limitima prema 6.2.6.

OJ Riznica osigurava dnevnu usklađenost s limitima u 6.2.6 i provodi testiranja otpornosti na stres, te izvještava o rezultatima testiranja.

Organizacija upravljanja rizikom likvidnosti prema HNB zahtjevima

Prema HNB Odluci o upravljanju likvidnosnim rizikom Banka

- a) dnevno izračunava i mjesečno izvještava o minimalnom koeficijentu likvidnosti kao omjeru očekivanih priljeva i očekivanih odljeva u roku od:
 - 7 dana (u kunama i u devizama)
 - mjesec dana (u kunama i u devizama).
- b) mjesečno izvještava o trenutano utrživom imovini
- c) mjesečno izvještava o koncentraciji izvora

Organizacija upravljanja rizika likvidnosti u redovnom poslovanju

Upravljanje rizikom likvidnosti u redovnom poslovanju zasniva se na sljedećim elementima:

Kunska i devizna rezerva likvidnosti

Ostvarena razina dnevne kunske/devizne rezerve likvidnosti izračunava se kao razlika likvidnih kunkskih/deviznih potraživanja i obveza, korigirana za iznos preostalog potrebnog održavanja kunske/devizne obvezne pričuve za tekući period u odnosu na trenutno stanje kunske/devizne obvezne pričuve.

Ročna usklađenost aktive i pasive

Ročna usklađenost aktive i pasive prati se na temelju ročne strukture bilance Banke u kojoj se za svaku stavku aktive i pasive određuje datum dospijea.

Plan novčanih tokova

OJ Riznica svakodnevno izrađuje plan kuskog i deviznog novčanog toka za naredna dva mjeseca. Kontrolu i analizu plana novčanog toka provodi dnevno Kontroling rizika. O rezultatima analize po potrebi se izvještuje članove ALCO odbora.

Stabilnost i koncentracija izvora financiranja

Koncentracija i nestabilnost izvora financiranja povećavaju rizik likvidnosti, te ih zbog toga Banka podrobno analizira i prati. OJ Kontroling rizika izrađuje slijedeće izvještaje za ALCO sastanke:

- struktura pasive
- stabilnost kretanja pojedine vrste izvora financiranja
- koncentraciji depozita pravnih i fizičkih osoba.

Utrživost i naplativost aktive

Rizik nemogućnosti prodaje financijskih instrumenata u primjerenom roku i po prihvatljivoj cijeni se može smanjiti kontinuiranim praćenjem mogućnosti naplativosti pozicija u aktivi, te odgovarajućim akcijama u strukturiranju tog dijela aktive Banke.

Likvidnost Banke također ovisi i o kreditnom riziku Banke koji se očituje kroz nemogućnost zatvaranja bančnih potraživanja prema klijentima u predviđenim rokovima. Banka kroz adekvatno upravljanje kreditnim rizikom smanjuje utjecaj ovog rizika na rizik likvidnosti. Informacije o budućim novčanim tokovima rezerviranih plasmana moraju se od strane OJ Riznica uključiti u projekcije novčanih tijekova za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

Analiza vanbilance

Analiza strukture vanbilance se sastoji od praćenja neiskorištenih okvira odobrenih kredita, dozvoljenih prekoračenja po tekućim/žiro računima i garancija u svim glavnim valutama.

6.2.5 ORGANIZACIJA UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI U IZVANDREDNIM SITUACIJAMA

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci se provodi na operativnoj razini, kako je opisano u prethodnom poglavlju.

Izvanredna situacija u smislu likvidnosti je takva situacija kod koje Banka nije u stanju, ili samo uz velike napore, podmirivati svoje tekuće obveze ili financirati svoju aktivu.

U cilju pravovremenog očuvanja likvidnosti u izvanrednim situacijama Banka analizira rezultate „što ako/stres“ testove, te periodički ažurira planove donesene na temelju „što ako/stres“ testova uslijed promjena pretpostavki na kojima se temelje scenariji.

„Što ako/stres“ testovi

Ovi testovi se izrađuju za izvanredne situacije koje Banka prepoznaje kao najkritičnije za održavanje likvidnosti. Stoga je OJ Riznica izradila testove za slijedeće scenarije:

- kriza imena
- promjena stabilnosti, likvidnosti hrvatskog novčarskog i deviznog sustava (pogotovo nemogućnost povoljne kupoprodaje deviznih i kunkskih sredstava)
- zakonske promjene koje utječu na likvidnost Banke.

Postupanje u kriznim situacijama

U slučaju nastanka izvanredne krizne situacije OJ Riznica saziva ALCO koji razmatra potrebne akcije na temelju planiranih akcija iz „što ako/stres“ testova te se obavještavaju sve OJ o potrebnim koracima.

6.2.6 LIMITI

Razina rizika koju Banka tolerira definira se zakonskim i interno propisanim limitima.

Zakonske obveze:

- obvezna pričuva
- odnos devizne aktive i pasive (minimalno potrebna devizna potraživanja)
- minimalni koeficijent likvidnosti.

Interni limiti u redovnom poslovanju:

- potrebne dnevne kunske/devizne rezerve likvidnosti nužnih za pravovremeno financiranje neplaniranih odljeva i za upravljanje planiranim novčanim tokom
- minimalne dnevne kunske/devizne rezerve likvidnosti nužnih za pravovremeno financiranje odljeva i za upravljanje planiranim novčanim tokom
- limit na omjer visokolikvidne u odnosu na ukupnu imovinu
- limiti ročne neusklađenosti do 3 mjeseca i do 1 godine.

6.2.7 PROCES PRAĆENJA I IZVJEŠTAVANJA

OJ Kontroling rizika provodi kontrolu usklađenosti s limitima propisanim u Politici upravljanja likvidnosnim rizikom i to za limite kunske i devizne minimalne i potrebne rezerve likvidnosti, te za limit minimalnog koeficijent likvidnosti na dnevnoj bazi te limite ročne neusklađenosti na mjesečnoj bazi te o tome izvješćuje članove ALCO odbora na redovnim sjednicama.

U slučaju odstupanja od propisanih limita OJ Kontroling rizika obavještava članove ALCO Odbora s detaljnim pojašnjenjem o razlogu zbog kojeg je došlo do prekoračenja. U najkraćem roku OJ Riznica treba predložiti mjere za usklađenje s propisanim limitima članovima ALCO odbora koji donose odluku o predloženim mjerama.

OJ Kontroling rizika mjesečno izvještava članove ALCO-a:

- stanjima kunske i devizne minimalne i potrebne rezerve likvidnosti
- visini koeficijenta likvidnosti
- koncentraciji financijskih i pravnih deponenata, te deponenata fizičkih osoba.

7 OPERATIVNI RIZICI

Operativni rizici se odnose na opasnost od gubitaka koji su rezultat nedostatnih ili nekvalitetnih procesa, sustava, ljudskog djelovanja, kao i eksternih događaja, rizika gubitka pozitivne reputacije zbog nastanka prekida u poslovanju i pravni rizik. Operativni rizici imaju veliki utjecaj na poslovnu reputaciju Banke. Za mjerenje ove vrste rizika koriste se kako kvantitativne, tako i kvalitativne metode bazirane

na analizi rizika i analizi događaja nastalih od operativnog rizika u kombinaciji sa sustavom za rano upozoravanje. Održivi pozitivni poslovni rezultati Banke se osiguravaju u okviru upravljanja kontinuitetom poslovanja u hitnim situacijama i krizama.

Odgovornost upravljanja operativnim rizikom leži na direktorima pojedinih poslovnih područja koji su odgovorni za operativno upravljanje rizikom (njegovo smanjivanje, prijenos, izbjegavanje i prihvaćanje). Kontroling operativnih rizika banke odgovoran je za uspostavu i razvoj sustava upravljanja rizicima, mjerenje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o operativnim rizicima. Dok krajnju odgovornost za djelotvorno upravljanje operativnim rizikom snosi Uprava Banke.

Banka je, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija, ispunila sve kvalifikacijske uvjete za korištenje standardiziranog pristupa za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik:

- Banka koristi metodologiju HNB-a za izračun inicijalnog kapitalnog zahtjeva,
- sustav upravljanja operativnim rizicima je dokumentiran (doneseni su interni akti o upravljanju operativnim rizikom u Banci),
- najmanje jednom godišnje radi se identifikacija i procjena izloženosti operativnim riziku pri čemu se koriste podaci o prikupljenim događajima nastalim u Banci,
- Interna revizija redovito vrši provjeru i procjenu adekvatnosti sustava upravljanja operativnim rizikom,
- rezultati analize operativnih rizika integrirani su u proces upravljanja rizicima i donošenja strateških odluka
- Banka ima uspostavljen sustav izvješćivanja o operativnom riziku, kako prema Upravi tako i prema drugim relevantnim tijelima, što omogućuje redovito praćenje profila rizičnosti i izloženosti gubicima, te pomaže u upravljanju operativnim rizikom na nivou Banke.

U smislu rizika eksternalizacije strategija Banke usmjerena je na eksternalizaciju aplikativne podrške poslovanja Banke, te odluke o eksternalizaciji ovisne o mogućnostima kontinuiranog nadzora eksternalizirane aktivnosti.

Strategija Banke za smanjenje gubitaka od ljudskih grešaka sastoji se od kontinuirane edukacije i podizanja svijesti djelatnika te, ovisno o cost-benefit analizi, povećanja automatizacije pojedinih poslovnih procesa (smanjenje ručnog rada).

Banka je svjesna postojećeg pravnog rizika, tj. pravne nesigurnosti koja se ne može kompenzirati ni kvantitativnim mjerama u ugovorima o kreditu, a odnosi se prvenstveno na reforme u pravnom sustavu zemlje, trajanje sporova i nepostojanje dugogodišnje sudske prakse najviših sudskih tijela u zemlji. Stoga je u pojedinim slučajevima potrebno pažljivo odvagati između poslovnog interesa i potencijalnih pravnih rizika koji se vezuju uz taj konkretni posao.

Detaljan način upravljanja operativnim rizikom Banke definiran je u Politici upravljanja operativnim rizikom, Politici i standardima sigurnosti i ostalim internim aktima Banke.

Kapitalni zahtjev za operativni rizik naveden je u tablici u poglavlju 10.2.

8 UPRAVLJANJE VLASNIČKIM ULAGANJIMA U KNJIZI BANKE

Vlasnička ulaganja u knjizi banke odnose se na sva ulaganja s namjerom duljeg držanja u portfelju Banke.

U ukupnoj strukturi prema djelatnostima, ukupan iznos ulaganja odnosi se na ulaganja u nebankovne financijske institucije.

S obzirom da predmetni udjeli ne kotiraju na burzi, vrednuju se primjenom metode troška stjecanja, pri čemu se kontinuirano provodi testiranje za potrebe umanjavanja sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Tablica 19. Iznosi izloženosti po vlasničkim ulaganjima u knjizi

Skupine vlasničkih ulaganja u knjizi banke	Usporedba		
	Bilančni iznos	Fer vrijednost	Tržišna cijena
	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn
Vlasnička ulaganja u kreditne institucije	-	-	-
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	-	-	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-
Vlasnička ulaganja u financijske institucije	-	-	-
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	3,42	3,42	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva	-	-	-
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	-	-	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-

Tablica 20. Ukupni realizirani i nerealizirani dobiti/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke

Skupine vlasničkih ulaganja u knjizi banke	Realizirani i nerealizirani dobiti/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke	Kumulativni realizirani dobiti/gubici od prodaje ili prestanka držanja vlasničkih ulaganja na neki drugi način tijekom izvještajnog razdoblja		Nerealizirani dobiti/gubici od vlasničkih ulaganja u knjizi banke			
				Ukupno nerealizirani dobiti/gubici	Iznos nerealiziranih gubitaka i iznos očekivanog gubitka po vlasničkim ulaganjima uključen u izračun osnovnog ili dopunskog kapitala		
					u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn
Vlasnička ulaganja u kreditne institucije							
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	-	-	-	-	-	-	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-	-	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-	-	-	-	-
Vlasnička ulaganja u financijske institucije							
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	(0,50)	0,74	(1,24)	-	-	-	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-	-	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-	-	-	-	-
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva							
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	-	-	-	-	-	-	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-	-	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	(0,50)	0,74	(1,24)	-	-	-	-

9 OSTALI RIZICI

Pod kategorijom Ostalih rizika Banka podrazumijeva strateški rizik, rizik reputacije, rizik vlastitog kapitala, upravljački rizik (*business risk*), razrijeđivački rizik, investicijski rizik i drugi. Prema metodi procjene adekvatnosti internog kapitala ovi rizici nisu značajni, no Banka i za njih osigurava određeno pokriće u obliku *capital buffer-a* (kapitalne pričuve). Za upravljanje ostalim rizicima se prije svega implementiraju adekvatne organizacijske mjere.

10 JAMSTVENI KAPITAL I KAPITALNI ZAHTJEVI

10.1 JAMSTVENI KAPITAL

Jamstveni kapital prije umanjenja za odbitne stavke u cijelosti čini osnovni kapital Banke.

U strukturi osnovnog kapitala najveći dio čine uplaćene redovne i povlaštene dionice (97,38 %), dok preostali iznos čine rezerve i zadržana dobit. Stavke koje umanjuju osnovni kapital su nematerijalna imovina i nerealizirani gubici s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju.

Odbitne stavke od jamstvenog kapitala odnose se na izravna ulaganja Banke u druge kreditne i financijske institucije u postotku višem od 10% kapitala tih institucija.

U nastavku je stanje jamstvenog kapitala sa stanjem na 31.12.2011.

Tablica 21. *Struktura jamstvenoga kapitala sa stanjem na 31.12.2011.*

Jamstveni kapital	Iznos (u milijunima kn)
(a) Stavke koje se uključuju u osnovni kapital	
Uplaćeni kapital ostvaren izdavanjem redovnih i povlaštenih dionica, osim kumulativnih povlaštenih dionica	1.530,67
Rezerve i zadržana dobit	41,10
Rezerve za opće bankovne rizike	0,00
Ukupno stavke koje se uključuju u osnovni kapital	1.571,77
(b) Stavke koje umanjuju osnovni kapital	
Gubici proteklih godina	0,00
Gubitak tekuće godine	0,00
Stečene vlastite dionice	0,00
Nematerijalna imovina	1,39
Neotplaćeni iznos kredita koji je kreditna institucija odobrila za kupnju dionica kreditne institucije osim za kumulativne povlaštene dionice	0,00
Ostale stavke	7,00
Ukupno stavke koje umanjuju osnovni kapital	8,39
(c) Ukupno osnovni kapital (a – b)	1.563,38
(d) Ukupno dopunski kapital I	0,00
(e) Ukupno jamstveni kapital prije umanjenja za odbitne stavke (c + d)	1.563,38
(f) Ukupno odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	1,95
u tome: negativni iznos razlike između ispravaka vrijednosti i rezervacija te očekivanoga gubitka i iznos očekivanoga gubitka po vlasničkim ulaganjima iz članka 27. stavka 1. točke 6. Odluke o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija ako kreditna institucija izračunava iznos izloženosti ponderiran kreditnim rizikom primjenom IRB pristupa	1,95
(g) JAMSTVENI KAPITAL (e – f)	1.561,43
(h) Ukupno dopunski kapital II	0,00

10.2 KAPITALNI ZAHTJEVI

Visinu kapitalnih zahtjeva Banka izračunava prema odredbama Odluke o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija. U nastavku su prikazani kapitalni zahtjevi po pojedinim rizicima na 31.12.2011., te korišteni način izračuna.

Kapitalni zahtjevi za Volksbank d.d. za kreditni rizik računaju se primjenom standardiziranog pristupa.

Tablica 22. *Kapitalni zahtjevi za kreditni rizik sa stanjem na 31.12.2011.*

Kategorija izloženosti	Ukupni iznos kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenom standardiziranog pristupa (u milijunima kn)
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	4,97
Izloženosti prema lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi	0,00
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	2,36
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
Izloženosti prema institucijama	27,61
Izloženosti prema trgovačkim društvima	208,47
Izloženosti prema stanovništvu	247,55
Izloženosti osigurane nekretninama	5,28
Dospjela nenaplaćena potraživanja	87,34
Visokorizična potraživanja	-
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-
Sekuritizacijske pozicije	-
Izloženosti u obliku udjela u investicijske fondove	-
Ostale izloženosti	6,85
UKUPNO	590,42

*Kapitalni zahtjevi za kreditni rizik ne uključuju kapitalne zahtjeve za rizik druge ugovorne strane

Kapitalni zahtjevi za Volksbank d.d. za rizik druge ugovorne strane računaju se standardiziranim pristupom. Na 31.12.2011 Banka nije imala kapitalnih zahtjeva za prekoračenje dopuštenih izloženosti.

Tablica 23. Kapitalni zahtjevi za rizik druge ugovorne strane i za prekoračenje dopuštenih izloženosti sa stanjem na 31.12.2011.

Vrsta kapitalnog zahtjeva	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za rizik druge ugovorne strane	0,66
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za prekoračenje dopuštenih izloženosti	-

Kapitalni zahtjevi za Volksbank d.d. za tržišne rizike, odnosno kapitalni zahtjevi za pozicijske rizike dužničkih instrumenata računaju se pristupom po dospijeću.

Tablica 24. Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike sa stanjem na 31.12.2011.

Vrsta kapitalnog zahtjeva	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Pozicijski rizik	1,82
dužničkih instrumenata	1,82
specifični	-
opći	1,82
vlasničkih instrumenata	-
specifični	-
opći	-
Rizik namire	-
Valutni rizik	3,94
Robni rizik	-
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike	5,76

Kapitalni zahtjevi za Volksbank d.d. za operativni rizik računa se po standardiziranom pristupu.

Tablica 25. Kapitalni zahtjev za operativni rizik sa stanjem na 31.12.2011:

Vrsta kapitalnog zahtjeva	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunat primjenom:	
jednostavnog pristupa	-
standardiziranog pristupa	63,29
naprednog pristupa	-
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za operativni rizik	63,29

Tablica 26. Sažetak kapitalnih zahtjeva za sve rizike sa stanjem na 31.12.2011:

Vrsta kapitalnog zahtjeva	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Kreditni rizik	590,42
Rizik druge ugovorne strane	0,66
Tržišni rizik	5,76
Operativni rizik	63,29
Ukupno kapitalni zahtjevi	660,13

10.3 ADEKVATNOST JAMSTVENOG KAPITALA

Termin adekvatnosti kapitala označava raspolaganje primjerenom količinom kapitala za pokriće rizika u odnosu na ukupne rizike Banke koji su utvrđeni kroz analizu profila rizičnosti. Održavanjem propisane adekvatnosti kapitala se osigurava da Banka svoje rizike u poslovanju u svakom trenutku ograničava na primjerenu razinu. Odgovarajući omjer između iznosa kapitala za pokriće rizika i samih rizika osigurava optimalno poslovanje Banke.

Proces planiranja potrebe za kapitalom predstavlja značajan sastavni dio procesa utvrđivanja Strategija upravljanja rizicima i Poslovne strategije. Plan za kapital jasno definira:

- strateške ciljeve vezane uz kapital i vremenski horizont za njihovo ostvarenje s obzirom na utjecaj makroekonomskih činitelja i promjene smjera ekonomskog ciklusa na strateške planove,
- postupke planiranja kapitala i odgovornosti za taj postupak,
- način na koji će Banka udovoljavati kapitalnim zahtjevima u budućnosti,
- relevantna ograničenja vezana za kapital (npr. učinak izmjene propisa ili donošenja novih propisa),
- opći plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima (npr. način pribavljanja dodatnoga kapitala, ograničavanje poslovne aktivnosti ili primjena tehnika smanjenja rizika).

U okviru tog procesa uzimaju se u obzir aktualne potrebe za kapitalom u Banci, projicirane potrošnje kapitala, ciljani budući nivoi kapitala temeljeni na predviđenoj sklonosti rizicima, te potencijalni eksterni i interni izvori kapitala.

Utvrđivanje potrebe za kapitalom se s jedne strane vrši po načelu *'bottom-up'* (polazeći od potreba pojedinih poslovnih segmenata), a s druge strane po načelu *'top-down'* (tj. spremnosti na ulaganje u rizik i upravljačke namjere Uprave).

Sve značajne informacije vezane uz adekvatnost kapitala prezentiraju na Odboru za upravljanje rizicima, te se na njemu odlučuje o daljnjim koracima.

Prema:

- čl. 109., 110. te glavi V *Zakona o kreditnim institucijama*
- *Odluci o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija*
- *Odluci o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija*

u Banci je uspostavljen sustav za mjerenja, praćenja i izvješćivanja o adekvatnosti jamstvenog kapitala.

Adekvatnost kapitala, izračunata prema propisima Hrvatske narodne banke (HNB), na 31. prosinca 2011. godine također je iznosila 28,38%, što ukazuje na visoku sigurnost i stabilnost Banke.

S obzirom na visoku stopu adekvatnost kapitala u sljedećem razdoblju nije predviđena dokapitalizacija.

Osim toga kretanja budžetiranih vrijednosti aktive upućuju na zaključak da će postojeća razina jamstvenog kapitala biti dostatna da pokrije sve rizike koji će iz takvog rasta proizići.

11 SAŽETAK POSTUPKA PROCJENJIVANJA ADEKVATNOSTI INTERNOG KAPITALA

Banka je implementirala proces za određivanje i osiguranje odgovarajućeg nivoa internog kapitala (u nastavku Proces), uzimajući u obzir profil rizičnosti, sustav upravljanja rizicima i tehnike kojima se koristi za smanjenje rizika. Proces je detaljnije definiran u zasebnom internom aktu Politika utvrđivanja adekvatnosti internog kapitala.

Proces obuhvaća redovitu procjenu kapaciteta Banke za podnošenje rizika. Procjena kapaciteta za podnošenje rizika provodi se izračunom ukupne izloženosti rizicima Banke te njenom usporedbom s raspoloživim internim kapitalom kako bi se odredio nivo iskorištenosti raspoloživog internog kapitala.

Raspoloživi interni kapital služi za pokrivanje svih rizika. S obzirom da za sve vrste rizika nisu raspoložive adekvatne metode kvantificiranja, dio raspoloživog internog kapitala ostavlja se kao kapitalna pričuva („capital buffer“) za pokrivanje takvih kvantitativno nemjerljivih rizika. Visina pričuve određuje se u okviru utvrđivanja sklonosti Banke za preuzimanje rizika.

Proces je usklađen s regulativom propisanom u HNB-ovoj Odluci o postupku procjenjivanja adekvatnosti internoga kapitala kreditne institucije, te sa smjernicama Grupe.

Banka u okviru svoje poslovne strategije i budžetiranja pokriva strategiju planiranja internoga kapitala koja osigurava održavanje takve razine kapitala koja može podržati činitelje poput očekivanog rasta plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korištenja, politiku dividenda kao i svaku promjenu minimalnog iznosa jamstvenoga kapitala iz članka 131. Zakona o kreditnim institucijama.

Proces je cirkularan i provodi se u slijedećim fazama:

1. Strategija upravljanja rizicima i utvrđivanje rizika
2. Kvalitativna procjena rizika
3. Kvantitativna procjena rizika i internog kapitala
4. Zbrajanje internih kapitalnih zahtjeva
5. Alokacija kapitala i limitiranje rizika
6. Praćenje i kontrola rizika

Proces se provodi jednom godišnje, no ukoliko dođe do značajne promjene u profilu rizičnosti Banke, provodi se i češće.

U slučaju pogoršanja adekvatnosti internog kapitala, Banka u poslovnom planu utvrđuje korektivne mjere koje će se poduzeti.

Za određene vrste rizika primjenjuje se i kvantitativna metoda procjene rizika, s time da se za neke od kvantitativno mjerenih rizika izračunavaju kapitalni zahtjevi.

Rizicima kojima se ne provodi mjerenje kapitalnih zahtjeva, upravlja se tehnikama smanjenja rizika i kontrole. Za takve rizike izdvaja se kapitalna pričuva, odnosno „capital buffer“.

Metode i pristupi mjerenja, odnosno procjene rizika te eventualne korekcije koje se provode, ukoliko se utvrdi da primijenjene metode adekvatno ne iskazuju izloženost pojedinim vrstama rizika, dokumentiraju se i obrazlažu u aktima iz područja upravljanja rizicima te u samim izvještajima o profilu rizičnosti i adekvatnosti internog kapitala Banke.

Analizom rizika za potrebe procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala Banka je definirala sljedeće rizike koje procjenjuje kao značajne:

Kreditni rizik,

1. Valutno inducirani kreditni rizik,
2. Koncentracijski rizik,
3. Operativni rizik,
4. Valutni rizik,
5. Kamatni rizik u knjizi banke,
6. Rizik likvidnosti i
7. Rizik eksternalizacije.

Rezultati analize profila rizičnosti Banke pokazuju da je ista izložena prema 8 značajnijih rizika (gore nabrojani). Dva najveća rizika za Banku sa najvećim internim kapitalnim zahtjevom su kreditni rizik i operativni rizik.

Interni kapitalni zahtjev za rizik likvidnosti nije primjenjiv jer se smatra da interni kapital nije prikladan za pokrivanje ovog rizika, dok se za rizik eksternalizacije koji se smatra ostalim značajnim nemjerljivim rizikom uzima kapitalnu pričuvu u iznosu 2% od cjelokupnog iznosa raspoloživog internog kapitala.

S obzirom na adekvatan sustav upravljanja rizicima, te da strategijom Banke nije predviđena promjena trenutnog poslovnog modela Banka smatra da su ukupni interni kapitalni zahtjevi zadovoljavajući.